

De Klep

45^e JAARGANG
FEBRUARI 2025
NR. 265

**Stationaire motorens
midden in de winter**

Zie pagina

16

Lanz D2416 – 1956 – goed lopend	Ferrari F2 – 1950 – goed lopend – zeldzaam	Lanz D2816 – 1960 – hef-difflock en kruipgang	Ursus met snelgang – goed lopend	Lamborghini 2R met maaibalk – goed lopend – 1962
Lanz D3506 Allzweck – goed lopend – 1952	Zettelmeyer Z1 – goed lopend – 1950	Deutz A110 – oudere restauratie – goed lopend – 1967	Latil landbouwversie – 1948 – compleet	Hanomag RL20– geen originele motor – 1942
			Piet Verschelde - Flanders Surplus NV Mannebeekstraat 1 - 8790 Waregem -België Tel: 0032/56 61 62 60 GSM: 0032/475 96 73 80 Email: info@pietverschelde.com Web: www.pietverschelde.com	
MB Trac 1000 – technisch goed – 1987	Austin – 1926 – supermooie patina	Hanomag R75 – goed lopend		

OVERWATER
VERZEKERINGEN - PENSIOENEN - HYPOTHEKEN

- Dé oldtimer specialist door onze jarenlange ervaring en betrokken medewerkers.
- Ons unieke verzekeringsproduct: een verzamel polis voor al uw (on)gekeken tractoren en stationaire motoren van 20 jaar of ouder. Standaard inclusief een schadeverzekering voor opzittenden en verhaalsrechtsbijstand.
- Ook verzekeringen voor oldtimer Unimogs, bestel- en vrachtauto's, bromfietsen, auto's ex-legervoertuigen en motoren.
- Scherp tarief.
- Eenvoudig af te sluiten via onze website.

www.oldtimers-verzekeren.nl

Colofon

De Klep

Officieel orgaan van Historische Motoren en Tractoren vereniging

Doel van de vereniging

Een vereniging met mannen en vrouwen met een passie voor oldtimer tractoren en stationaire motoren. Uitgegroeid vanuit een groep hobbyisten in 1979 tot een vereniging met meer dan 4000 leden in 2025, teneinde een waarborg te zijn voor het behoud van werktuigen die, met name in de landbouw, uit het oogpunt van techniek en vormgeving van historische waarde zijn. Publiekelijk tentoonstellen van het materiaal vanwege de historische waarde, zoveel mogelijk in de oorspronkelijke staat en/of gerestaureerd en geconserveerd.

Contributiegelden per jaar:

Gemachtigde leden:	€ 50,00 (afschrijving eind januari)
Niet-gemachtigde leden:	€ 53,00 (incl. € 3,00 administratiekosten)
Lidmaatschap voor jeugd tot 30 jaar:	€ 27,50 (excl. clubblad)

Contributie Buitenlandse leden / Subscription Foreign Members / Mitgliedsbeiträge
Ausländische Mitglieder / Cotisation Membres étranger: € 56,00 (c.q. € 59,00).

Contributie-inning 2026 vindt plaats eind januari 2026

Voorzitter

Mark van Lankveld
Stevensstraat 66
5843 AC Westerbeek
M 06 40414163
voorzitter@hmtklep.nl

Secretaris

Anouk Sanderse
Struiken 7
5993 NA Maasbree
M 06 27906987
secretaris@hmtklep.nl

Penningmeester

Angelina van der Waarden
Ermelindishof 2
5057 EH Berkel-Enschot
M 06 37405618
penningmeester@hmtklep.nl

Bestuurslid / Coordinator Markt en Oude Ambachten/Ruilbeurzen

Jos van Bommel
M 06 50434815 (na 18.00 uur)
markt@hmtklep.nl

PR / Marketing & Communicatie

Mark van Lankveld
M 06 40414163
pr@hmtklep.nl

Webmaster / Social Media

Margot Rutten

Commissie HMT jeugd

Frank van der Heijden
Joost Kant
Marijn Sanderse
jeugd@hmtklep.nl

HMT Reizen

Anne-Marie Koetsruiter
T 0571 270415 / M 06 11955999
(noz)
info@hmtreizen.nl
IBAN: NL50 RABO 0138 0873 85

Redactie De Klep

Gerard Bijvank
Bauke Bos
Sven Fitters
Meindert Koning
Jan van Zuilen (coördinatie en eindredactie)
Johan Zweerink
Redactie@hmtklep.nl

HMT

www.hmtklep.nl
www.ihf-festival.nl

Opmaak & druk

Rutten's Drukkerij
www.rutten'sdrukkerij.nl
info@rutten'sdrukkerij.nl

Bankrelatie

Rabobank Venray, Meerlo-Wanssum
IBAN: NL67 RABO 0114 6251 07
BIC: RABONL2U
KvK nr. 40237326
BTW nr. NL 8061.79.648.B.01

ISSN: 2210-8874

Alle rechten voorbehouden, gehele of gedeeltelijke overname zonder toestemming is niet toegestaan.
© Copyright H.M.T.

Vragen t.b.v. De Klep en verzenden De Klep

Jacques Werts
Rijksweg Zuid 6
6037 RD Kelpen-Oler
T 0495 651977
M 06 83551209

Vragen over inschrijvingen IHF

Ron Mertens
M 06 23637476
deelnemers@hmtklep.nl

Ledenadministratie

Correspondentie over Ledenadministratie (afmelden, adreswijziging of IBAN aanpassing) per e-mail aan ledenadministratie@hmtklep.nl
Nieuw lidmaatschap via:
www.hmtklep.nl/lid-worden

Voorwoord

Een blad voor en door de leden

Voor het tweede jaar op rij hebben we als redactie van De Klep een eindejaarsbijeenkomst gehouden. Dit keer op zaterdag 21 december en plaats van samenkomst was opnieuw het voor de HMT zo vertrouwde restaurant De Koppelpaarden, tegenwoordig Bij Janne geheten, in Dussen. Namens het bestuur waren voorzitter Mark van Lankveld en ons nieuwe bestuurslid Leon Coenders (zijn benoeming moet nog formeel worden bekrachtigd tijdens de algemene ledenvergadering van 10 maart) aanwezig. Een ander nieuw gezicht op de bijeenkomst was Sven Fitters die zoals eerder gemeld binnen de redactie de opvolger is van zijn begin vorig jaar overleden oom Kees Fitters. Bauke Bos was helaas verhinderd.

Een van de onderwerpen van gesprek was de opvolging van ondergetekende als coördinator en eindredacteur van De Klep. Zoals in het voorwoord van het vorige nummer van De Klep gemeld heb ik het bestuur laten weten dat ik er na het IHF mee stop. Het augustusnummer van De Klep is dan het laatste clubblad dat onder mijn verantwoordelijkheid wordt gemaakt. Er heeft zich na mijn best wel dringende oproep in het decembernummer nog niemand gemeld om mij op te volgen. Nu had ik dat eerlijk gezegd ook niet verwacht. Vrijwel elke vereniging in Nederland kampt met het probleem dat het steeds lastiger wordt om vrijwilligers te vinden. Om een voorbeeld te geven: De redactie van Agritoy, het clubblad van de vereniging van liefhebbers van landbouwminiaturen, zoekt al anderhalf jaar een nieuwe eindredacteur. Mark van Lankveld houdt er ook al rekening mee dat er niets anders op zit dan te gaan werken met een betaalde eindredacteur.

Wat wel resultaat heeft gehad is mijn eerder gedane oproep aan leden om zelf eens de pen ter hand te nemen om iets te schrijven voor De Klep. Dit nummer is er een voorbeeld van. Zo schreef Frans van Lith een artikel over de restauratie van een oude Kramer en maakten Marcel Roelands en zijn vriendin Linda Marijnissen foto's van de lichtjesparade van de oldtimerclub Overbos in Prinsenbeek. Verder hebben we in dit nummer deel 3 van de serie artikelen van Hans van Iersel over de restauratie van twee stationaire motoren van het merk Powell en maakte Johan Straver een artikel over de ploegdag voor oldtimers in het Land van Heusden en Altena. Marius Jenniskens en Noud van Gompel maakten de verslagen bij het EK Ploegen in Ierland en de nationale ploegkampioenschappen in Baexem en eigenlijk mogen we de al lang lopende serie stripverhalen van Jaap Beetsma ook beschouwen als bijdragen van een lid. Zo hoort een clubblad te zijn: een blad voor en door de leden. Nu maar hopen dat goed voorbeeld tot navolging leidt.

Jan van Zuilen

De drukkerij met speciale aandacht voor al uw zakelijk drukwerk.

BRIEFPAPIER
ENVELOPPEN
VISITEKAARTJES
BROCHURES
POSTERS
SPECIALS

rutten's drukkerij

Nijverheidsweg 3 • 5071 NL Udenhout • 013 511 14 81 • www.ruttensdrukkerij.nl

 TRACTOR CONNECTION
The sky is the limit

Al meer dan 30 jaar uw specialist in boeken en miniatures

www.tractorconnection.nl

Plantweg 9-11 8256 SC Biddinghuizen
Telefoon: +31(0)321 - 315 992
E-mail: info@tractorconnection.nl

De *tractor*verzekering

- Voor hobby / oldtimertractoren en Unimogs
- Oldtimer auto / motor / bromfiets

vanaf **€ 62,-** per jaar

Veenstra & de Jong Assurantiën
K.R. Poststraat 9, 8441 EL Heerenveen, (0513) 64 64 94

www.detractorverzekering.nl

Voorwoord	3
Van de bestuurstafel	6
In memoriam	7
Internationaal Historisch Festival 2025	8
Agenda	12
Evenementenaankondiging	13
Evenementenverslagen	14

 Prikkeldraad of puntdraad
Onder deze kop schrijft Gerard Bijvank een artikel over de prikkeldraadmachine van Bert Leenders.

26

32 **Rubriek Stationaire motoren**
In deel 3 van zijn serie artikelen over de restauratie van twee stationaire motoren beschrijft Hans van Iersel de geschiedenis van de firma Powell.

 Post van een lezer
Frans van Lith blikt terug op de restauratie van zijn Kramer KW 160 in een tijd dat het internet nog niet bestond.

36

42 **Rubriek Tractoren**
Met hart en ziel een Allis-Chalmersman: herinneringen aan Jan van der Stelt (1948-2024).

 Ploegen met oldtimers
Johan Straver vertelt over het ontstaan van de traditie om in het Land van Heusden en Altena ieder jaar een ploegdag te organiseren.

46

HMT-reizen	48
Getekend verhaal door Jaap Beetsma	50
Kleppertjes	52
'Wie het weet, mag het zeggen'	53

Foto op de voorpagina:
Hidde Hofma, die hier de Listermotor van zijn vader Mark probeert aan te slingeren, was de jongste deelnemer aan de stationaire motorshow van zaterdag 28 december jl. in Appelscha. Foto: Bauke Bos

Het IHF staat weer in de steigers

We gaan er weer een superleuke en mooie editie van maken!

We zijn als bestuur weer compleet en gaan vol gas geven om het IHF weer tot een succes te maken. Een andere uitdaging ligt ook nog op ons te wachten. De zoektocht naar een nieuwe eindredacteur. Tot op heden heeft zich nog niemand gemeld. Onze wens gaat uit naar iemand binnen de vereniging om te waarborgen dat het blad zijn identiteit en daarmee de uitstraling naar buiten toe blijft behouden. We doen daarom serieus een beroep op jou. Mocht je iemand in je familie of vriendenkring hebben die wellicht deze rol kan vervullen? Laat het ons weten!

Misschien was het je al opgevallen dat de inschrijfklaar voor deelname aan het 44e IHF is toegevoegd in deze Klep nr. 265, of verderop in het blad de informatie die je normaliter in de Klep van april zou terugvinden. De reden om de inschrijvingen naar voren te halen is dat we iedereen de ruimte en de tijd geven om zich als deelnemer in te schrijven en het geeft de organisatie de tijd voor het tijdig aansturen van onze vrijwilligers in de opbouwperiode zodat die direct aan de slag kunnen. De opbouw commissie ontlast ons door te ondersteunen bij het aanpassen van alle tekeningen en ze pakken de diverse offerte trajecten. Proberen om meer korting of betere voorwaarden te krijgen.

Verder in deze Klep de uitnodiging voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering. Deze wordt gehouden op maandag 10 maart. We starten om 20.00 uur. De agenda van deze avond vind je verderop in deze Klep.

De komende tijd gaan we alle voorbereidingen verder doorzetten. Op twee onderwerpen gaan we wat dieper op in. Dat is de aanvraag evenementen vergunning. Voor Anouk als secretaris is dat geheel nieuwe materie, nog veel te leren, daarbij moeten we een aantal documenten herzien. Het tweede punt wat aandacht krijgt is het online opgeven van de markt. Dit kon alleen nog op

papier, maar ook daar valt (tijd)winst te behalen als we dat ook naar de digitale omgeving overzetten. Uiteraard blijft op papier opgeven nog steeds mogelijk.

Buiten onze eigen organisatie van zowel HMT als IHF gaan we ook weer de evenementen af die door tientallen vrijwilligers georganiseerd worden. Al dan niet gesponsord door het HMT. De aftrap was zoals we gewend zijn 12 januari de HMT Dorsdag in Bladel. Dit jaar een droge maar toch koude dag, maar dat mocht de pret niet drukken, er was een mooie opkomst. Hopelijk mag dat dan ook de rode draad zijn voor de evenementen die nog komen dit jaar.

Ik wens jullie veel lees en kijkplezier met deze 265ste editie van De Klep. Mocht je deel willen nemen aan het IHF: lees de stukken aandachtig door en heb je vragen stel deze dan zeker aan een van de bestuursleden. Dan moet het goedkomen.

Namens het bestuur,

Mark van Lankveld
Voorzitter

Uitnodiging Algemene Ledenvergadering (ALV) 10 maart 2025

**Locatie: Hotel & Restaurant Keizersberg
Zeelandsedijk 45, 5424 TL Elsendorp**

Mocht je vooraf vragen hebben voor de ALV, stuur deze dan in voor 7 maart per e-mail aan de secretaris: secretaris@hmtklep.nl
Graag tot maandag 10 maart. a.s., aanvang: 20.00 uur.

We hopen op jouw komst!

Namens het bestuur
Mark van Lankveld

Agenda voor deze ALV:

- Opening vergadering
- Vaststellen agenda
- Actueel ledenaantal Vereniging
- Jaarverslag penningmeester 2024
- Bestuursverkiezing:
  - Mark van Lankveld: aftredend en herkiesbaar
  - Leon Coenders, toetreding tot bestuur
- Toekomst HMT & Clubblad De Klep
- IHF 2025
- Waar zijn we o.a. mee bezig als bestuur?
- Agenda komende evenementen
- Rondvraag

Verslag van de jaarlijkse redactievergadering

Op zaterdagavond 21 december 2024 komt het redactieteam van de Klep samen in 'Bij Janne' in Dussen voor hun jaarlijkse overleg. Johan Zweerink doet verslag.

Voorzitter Mark van Lankveld is namens het bestuur aanwezig. De redactie wordt vertegenwoordigd door Gerard Bijvank, Sven Fitters, Meindert Koning, Jan van Zuilen en ondergetekende als notulist. Bauke Bos heeft zich moeten afmelden. Tijdens de vorige bijeenkomst op 16 december 2023 was Kees Fitters er nog bij. Helaas is hij ons in januari 2024 ontvallen. Zijn neef Sven, heeft dezelfde passie als zijn oom: stationaire motoren. Sven heeft aangeboden om samen met Meindert Koning de stationaire motoren in de Klep te blijven uitlichten. De opmaak van de Klep wordt sinds jaar en dag verzorgd door Judith de Vet-Heerkens. Natuurlijk mag zij niet ontbreken. Tenslotte is het beoogd nieuwe bestuurslid van HMT, Leon Coenders er ook bij.

Een ieder stelt zich aan het begin van de redactievergadering kort voor en vertelt wat zijn of haar achtergrond is. Er wordt kort teruggekeken op het afgelopen jaar. Allen zijn verheugd te kunnen vaststellen dat we het dit jaar weer gered hebben om zes leeswaardige edities van ons clubblad te doen verschijnen. Dat is niet altijd even gemakkelijk geweest, temeer omdat de kernredactie na het overlijden van Kees Fitters nog maar uit een één persoon (Jan van Zuilen) bestaat. Ja, niet alles is altijd goed gegaan. Met name het bijhouden van de agenda en de advertentie rubriek 'Kleppertjes' vergde improvisatie. Toch zijn we met z'n allen tevreden met het resultaat.

Jan van Zuilen heeft aangegeven dat hij komende zomer na het augustusnummer van de Klep stopt met zijn taken als coördinator en eindredacteur. Mark geeft de opties aan die het bestuur van HMT in overweging heeft. Alle aanwezigen beseffen dat de tijden veranderen en dat ook zoiets als een verenigingsorgaan

niet ontkomt aan verandering. Allen spreken de wens uit om zich te blijven inzetten voor het tot stand brengen van de Klep, waarbij wel het besef aanwezig is dat er nadat Jan is teruggetreden, veranderingen zullen komen. Dit kan niet anders omdat het nieuwe redactielid van buiten de huidige redactie moet komen. Mogelijk wordt het zelfs iemand van buiten de vereniging.

Aan het eind van het formele deel van de vergadering krijgen alle aanwezige correspondenten en het lid van de redactie van de voorzitter een envelop met kerstkaart en een attentie uitgereikt als dank voor het vele werk dat belangeloos is verricht. De avond wordt afgesloten met een voortreffelijk diner.

De deelnemers aan de eindejaarsbijeenkomst van de redactie met v.l.n.r. Mark van Lankveld, Sven Fitters, Leon Coenders, Gerard Bijvank, Meindert Koning, Judith de Vet, Jan van Zuilen en Johan Zweerink.

In Memoriam

In Memoriam Tjeu Swinkels
15 augustus 1933 - † 6 december 2024, Someren

Tjeu genoot enorm van alle contacten van de HMT.

Wij wensen zijn familie heel veel sterkte.

In Memoriam Gerrit Antoni Hissink
24 oktober 1945, Voorst - † 31 januari 2025, Apeldoorn

Na een langzaam afnemende gezondheid is Gerrit toch nog overwachts van ons weggenomen.

Wij wensen Ria en familie heel veel sterkte.

26 en 27 juli 2025

Internationaal Historisch Festival Panningen

De grootste oldtimer verzameling van Europa!

Een stationaire motor op het podium tijdens het Internationaal Historisch Festival Panningen

NATIONAL

Achter de schermen zijn we alweer drukdoende met de voorbereidingen voor het 44e Internationaal Historisch Festival in Panningen op 26 en 27 juli 2025. Zoals elk jaar bestaat deze editie van de Klep uit de aankondiging en eventuele veranderingen van of op het komende IHF.

Na twee jaar een tractor op het podium, is het nu traditiegetrouw weer de beurt aan een stationaire motor. Op de National motor is onze keuze gevallen. In tegenstelling tot tractoren, is het niet eenvoudig om grote aantallen motoren zeker van dit merk National bij elkaar te krijgen. We zijn nog maar net gestart, niettemin hebben we al een aantal hobbyisten weten te strikken om met hun National in de themaring van het IHF aanwezig te zijn.

De motor op het podium is van de gebroeders Boonstra uit het Friese Jubbega. Type KA, 4 PK en heeft als bouwjaar 1901. Een relatief vroeg exemplaar. De gebroeders Boonstra hebben deze motor 10-tallen jaren geleden aangekocht en volledig gerestaureerd. Het was een aardig klusje, maar het resultaat mag er zijn!

Mocht iemand zelf in het bezit zijn van een National, of ken je iemand die er ééntje heeft staan in zijn werkplaats of schuur, geef jouw of zijn gegevens aan ons door. Zo maken we er met elkaar weer een mooie en geslaagde editie van.

Ben je benieuwd wat er nog meer te zien is? Kom dan op 26 en 27 juli naar het 44e Internationaal Historisch Festival in Panningen!

Met vriendelijke groet,
Mark van Lankveld

Thema: National

Inschrijven als deelnemer aan het 44e Internationaal Historisch Festival

De voorbereidingen zijn in volle gang en we gaan er weer met frisse blik tegenaan! U kunt zich weer inschrijven voor het 44e Internationaal Historisch Festival. Geeft u zich tijdig op, want wie het eerst komt, het eerst maalt.

Onze voorkeur gaat uit naar digitale inschrijving. Voor deelname aan het festival gaat u naar onze website; www.hmtklep.nl/IHF/ inschrijvendeelnemers. U ontvangt na het insturen van uw inschrijving een bevestiging per e-mail. Uiteraard mag u het inschrijfformulier ook per post versturen. U vult dan het formulier voor deelname in, deze is bijgevoegd in de Klep (nr. 265) en stuurt het op.

Let wel op, als u de inschrijfkaart per post terug stuurt, zorg dan voor voldoende frankering én stuur het naar het adres dat op de kaart staat voorgedrukt. Inschrijvingen met onvoldoende frankering worden niet in behandeling genomen. Vul de gegevens duidelijk, en in blokletters in, en vul het formulier zo volledig mogelijk in. **Het Inschrijven kan tot uiterlijk 1 mei 2025.**

Zijn er nog aanvullende vragen of is iets niet duidelijk neem dan gerust contact op met Ron Mertens, per mail: deelnemers@hmtklep.nl of tel. +31(0)6 23637476 na 19:00 uur.

Oproep!

We zijn weer op zoek naar extra vrijwilligers voor hulp tijdens de opbouw, de week voorafgaand aan het festival, maar ook tijdens het festival. U moet hierbij denken aan opbouw en inrichting van de terreinen, camping en opzetten van de markt en oude ambachten.

Tevens zoeken wij mensen die tijdens het festival hand en spandiensten willen verrichtten.

Vele handen maken licht werk, toch? Komt u helpen?
Hier staat tegenover dat u tussen de middag een heerlijke warme maaltijd krijgt. Ook drinken we op tijd een kop koffie, en u krijgt een kleine vrijwilligersvergoeding.

Tevens hebben we de camping voor vrijwilligers al geopend op maandag, gezien de hoge brandstofkosten. Er is dan tot donderdag geen stroom en water aanwezig, ook komt de beveiliging pas op vrijdag. Als u HMT lid bent en met bovenstaande punten geen problemen heeft bent u van harte welkom. Wél staat hier natuurlijk tegenover dat u wel vrijwilliger bent op de dagen dat u op de camping staat.

Hebt u tijd en u wil iets kunnen betekenen voor HMT, graag.
Meld u aan via onze website www.hmtklep.nl/IHF/, of bij de secretaris. Indien er voorafgaand nog aanvullende vragen zijn, stelt u ze dan gerust.

Anouk Sanderse secretaris@hmtklep.nl Of +31(0)6 27 90 69 87

Entree tarieven en opening kassa 2025

Voor uw en ook onze veiligheid, stimuleren wij enkel betalingen aan de entree kassa's per PIN. Aan de entree kassa's zal geen wisselgeld aanwezig zijn. Mocht per PIN niet mogelijk zijn, kan er enkel gepast betaald worden.

Kassa op beide festivaldagen open voor bezoekers vanaf 08.00 uur.

Volwassenen: € 17,50 p.p.
Passe partout voor 2 dagen € 27,50 p.p.
65+ en gehandicapten € 15,00 p.p.

65+ passe partout voor 2 dagen € 22,50 p.p.
Op verzoek legitimatie tonen

HMT-leden: € 10,00 p.p.
Uitsluitend op vertoon van lidmaatschapskaart en via de ledeningang. Let op: Dit geldt uitsluitend voor het lid en niet voor partners en kinderen!

Kinderen tot 3 jaar Gratis
Kinderen 4 tot 14 jaar € 10,00 p.p.
Passe partout kinderen € 12,50 p.p.

Deelname oude ambachten op 26 en 27 juli 2025

HMT organiseert tijdens het IHF ook weer een show van oude ambachten en verzamelingen. Degenen die in het verleden hebben deelgenomen aan het IHF, ontvangen automatisch weer een uitnodiging voor deelname aan het 44e IHF.

Dit zijn de mogelijkheden:
Voor deelnemers aan de oude ambachten is verkoop beperkt toegestaan. Voor verkoop van goederen is de markt de aangewezen plaats.

Deelnemers ontvangen na deelname aan het festival een vergoeding van HMT. Deze vergoeding is vóór het festival in overeenstemming met de oude ambachten-coördinator bereikt. Wijzigingen aan de samen overeengekomen vergoeding gelieve van te voren melden en toelichten, zonder toelichting hanteren we het tarief van 2024.

Vergunningen afgegeven door gemeente Peel en Maas, gaan in op vrijdagmorgen 25 juli om 10:00 uur. Vanaf dit tijdstip kunt u op het festivalterrein of in de hal terecht voor de opbouw.

Vanaf vrijdagavond 22:00 uur t/m zaterdagochtend 6:30 uur en zaterdagavond 19:00 uur t/m 6:30 uur zondagochtend wordt het gehele festivalterrein afgesloten. Het is dan niet meer toegankelijk voor zowel deelnemers als bezoekers. Een door HMT gecontracteerde beveiligingsdienst zal hierop toezien.

Overnachten tijdens het IHF 2025:
Overnachten op het festivalterrein is **NIET** toegestaan. U kunt

een plek reserveren op onze HMT-camping. Voor reservering van een overnachtingsplek raadpleeg informatie in de uitgave van De Klep van februari (nr. 265). Of neem contact op met uw oude ambachtencoördinator.

Aanmeldprocedure en meer informatie:
Aanmelden van oude ambachten of verzamelingen kan tot uiterlijk **1 mei**. Inschrijvingen na deze datum worden niet meer in behandeling genomen. We passen het principe toe van **vol = vol** dus meld u zo spoedig mogelijk aan. Gelieve het formulier duidelijk in te vullen en te controleren of u alles naar waarheid genoteerd heeft.

Graag zouden we zien dat alle demonstraties in klederdracht of gepaste kledij gepresenteerd worden. Dit komt de kwaliteit en de sfeer van ons IHF ten goede.

Wij zijn nog altijd op zoek naar oude ambachten en/of verzamelingen. Bent u zelf nog in het bezit van een verzameling of oefent u een oud ambacht uit en wilt u deze graag demonstreren op het IHF? Misschien kent u nog iemand, of mist u nog een oud ambacht of verzameling op het festival? Laat het mij dan even weten.

Met vriendelijke groet,
Leon Coenders, coördinator oude ambachten
mob. +31(0) 6 - 51698374 (ná 18.00 uur) of
e-mail: markt@hmtklep.nl

Overnachten op Camping en Woonwagens IHF 2025

Evenals voorgaande jaren bestaat er de mogelijkheid om te overnachten voor U als deelnemer aan het Internationaal Historisch Festival. U mag een fiets als vervoermiddel gebruiken tussen het kampeerterrein en de fietsenstalling bij de ingang van het festivalterrein. Onderstaande tekst heeft betrekking op het campingterrein en het woonwagen terrein op veld C.

Inschrijvingsinstructies voor een kampeerplaats:

1. Dit jaar is het weer alleen nog maar mogelijk om digitaal op te geven voor de camping, dit is uitgebreid met iDeal. Dit scheelt ons ongelooflijk veel werk en telefoontjes. Mocht u er echt niet uitkomen, dan is de papieren versie op aanvraag te verkrijgen.
2. Uw betaling gaat dit jaar wederom via iDeal, zo blijft het voor u en ons duidelijk. Dus als u geen betaling heeft kunnen doen en geen bevestiging hebt gekregen, wordt de inschrijving niet verwerkt.
3. Er mogen maximaal 5 personen (incl. inschrijver) inschrijven op de inschrijfkaart voor één kampeerplaats. Deze 5 personen hebben recht op een polsbandje om hiermee op de camping te komen. Dit is geen toegangsbewijs voor het festivalterrein.
4. Op een staanplaats (max. 5 personen) mag één caravan, of één tent, of één wagen (niet langer dan 8 meter) en verder niets. Dus ook geen kleine tentjes etc.
5. U ontvangt enkele weken na ontvangst van uw betaling en het insturen van uw inschrijving, per E-mail (voorheen per post) één overnachtingskaart met daarop uw lidnummer, staanplaats nummer en het aantal personen.

6. De organisatie houdt zich het recht voor om kampeersers bij aankomst de toegang tot het overnachtingsterrein te ontfeggen (bijvoorbeeld vanwege een slechte of te grote wagen, of personen die in het verleden voor problemen hebben gezorgd op het kampeerterrein). Bij weigering vanwege de hierboven aangegeven redenen wordt het inschrijfbedrag van de standplaats op een later tijdstip aan u terugbetaald onder inhouing van € 15,- administratiekosten.
7. Dit punt heeft betrekking op het woonwagenterrein. Door ruimtegebrek en kwaliteit van het festival zijn we genoodzaakt om kritischer te kijken naar de opgaves van de woonwagens. Een moeilijk punt. Bij twijfel kan er om een foto gevraagd worden zodat we een besluit kunnen nemen betreft de opgave. We hopen op ieders begrip.

Uw campingplek is te gebruiken vanaf vrijdag 25 juli 10.00 uur t/m maandag 28 Juli 11.00 uur. U kunt gebruik maken van de op het terrein aanwezige toiletten en douches.

Vul uw naam en lidmaatschapsnummer in en de namen van de (max.) vier andere kampeersers met de geboorte data(en lidnummers indien men lid is).

Het inschrijfgeld is € 45,- per staanplaats inclusief de inschrijver, voor elk extra persoon komt er €15,- bij.

Met vriendelijke groet,
Jos van Bommel, campingcoördinator
+31(0)6 50 43 48 15 (na 19.00)

Themastraten tijdens het 44e IHF 2025

Ook in 2025 willen we u weer van harte uitnodigen om deel te nemen aan een van onze themastraten. Denk hierbij aan: Zaagstraat, dorsstraat, puinstraat, Melk en Kaas, en ect. Hiervoor richten we wederom themastraten in op het showterrein. Gezien de altijd grote belangstelling tijdens deze dagen willen we weer een aantal enthousiaste deelnemers hiervoor oproepen om met materiaal in te schrijven. Kom gerust met uw ideeën en/of wensen. Samen bekijken we of uw idee c.q. wens kan worden ingepast in de genoemde themastraten. Graag zouden we zien dat alle demonstraties in klederdracht of gepaste kledij gepresenteerd worden. Dit komt de kwaliteit en de sfeer van ons IHF ten goede.

Aanmeldprocedure en meer informatie

Let op: De inschrijving voor een van onze themastraten moet apart gedaan worden. Deze inschrijving komt dus naast uw reguliere inschrijving van uw deelname aan het IHF met overige materialen. Het liefst zouden we zien dat deze inschrijving digitaal verstuurd wordt naar: markt@hmtklep.nl
Maar via de post mag het ook naar onderstaand adres:

Jos van Bommel
t.a.v. thema
Strijpsebaan 7
5752 SJ Deurne

Aanmelden voor de themastraten kan tot uiterlijk 1 mei 2025.

Ik verwacht van iedere deelnemer die deelneemt aan een van deze bovenstaande activiteiten een inschrijfformulier voorzien van een eventueel gewenste vergoeding en aantal deelnemers / helpers.
Let op: zonder deze inschrijving géén vergoeding.

Met vriendelijke groet,
Jos van Bommel, coördinator themastraten
mob. +31(0)6 50434815 (graag na 19:00 uur) of
e-mail: markt@hmtklep.nl

Trekkertrek op het 44e Internationaal Historisch Festival

Ook in 2025 is er gelegenheid om deel te nemen aan de oldtimer trekkertrek op het festivalterrein. De trekkertrekbaan wordt weer aangelegd en voldoet aan alle eisen in lijn met de gemeentelijke vergunning en de EPS-richtlijn. Deze richtlijn is ook terug te vinden op www.epsafety.eu en op www.hmtklep.nl onder trekkertrek. Er wordt op de baan wisselend de gelegenheid geboden om een poging te wagen tot het bereiken van de full-pull (100 meter). De teamleden van de sleepwagens zorgen voor twee dagen veilig vermaak voor alle deelnemers in de diverse klassen.

Als bezitter van een oldtimer tractor kunt u zich op zaterdag en/of op zondag persoonlijk inclusief de oldtimer tractor melden in de wachtlijn bij alle overige deelnemers en bij de sleepwagenbemanning. U dient als deelnemer ten alle tijde de gegeven instructies op te volgen (op de borden of mondeling vanuit de sleepwagenbemanning. Op dat moment wordt er gecommuniceerd over of u kunt aanhaken en het moment waarop u kunt aanhaken voor een poging. Het programma kan door onvoorziene omstandigheden op de dag zelf wijzigen.

Deelnemen kan met iedere oldtimer tractor. U bent zelf verantwoordelijk voor het rijden met deugdelijk materiaal en voor een volledige verzekering van uw voertuig. De sleepwagenbemanning kan vragen naar uw verzekeringspolis. De sleepwagenbemanning zorgt voor de algehele wedstrijdleiding en neemt altijd de beslissing over het wel of niet aanspannen van de oldtimer tractor. Deelname is volledig voor uw eigen risico en alleen mogelijk voor deelnemers die niet onder invloed zijn van alcohol, medicatie of drugs. De organisatie en de sleepwagenbemanning kan niet aansprakelijk worden gesteld voor schade in welke vorm dan ook.

Meer informatie:

Indien er voorafgaand nog aanvullende vragen zijn stelt u ze dan gerust. Neem even contact met me op.

Met vriendelijke groet,
Jos van Bommel
e-mail: markt@hmtklep.nl of +31(0)6 50434815 (na 19.00 uur)

Deelname markt op het 44e Internationaal Historisch Festival op 26 en 27 juli 2025

Wij proberen tijdens het IHF wederom een grote veelzijdige markt van nieuwe en gebruikte onderdelen te organiseren. Geïnteresseerden kunnen zich opgeven voor het huren van een plek op deze markt. Degenen die in 2024 op de markt van het IHF hebben gestaan, ontvangen automatisch weer een uitnodiging voor deelname aan het 44e IHF in 2025.

Dit zijn de mogelijkheden inclusief bijbehorende prijzen:

U kunt zich inschrijven voor de ligmarkt, marktkraam buiten of markttafel binnen (Deze zijn beperkt verkrijgbaar). De prijzen voor het weekend (2dagen) zijn:
De ligmarkt is € 15,- per strekkende meter,
Een marktkraam buiten (bij de manege) € 165,- , markttafel binnen (in de manege) € 150,00
LET OP! Bent u HMT-lid en verkoopt u alleen maar oude materialen, dan geldt voor u een meterprijsreductie. Voor een mix van oud en nieuw materiaal, betaald u ook de gereduceerde prijs van € 10,- per strekkende meter. Bij twijfel of u aan het gereduceerde tarief voldoet neem contact op met de markt coördinator.

U bent welkom vanaf vrijdagmorgen 25 juli vanaf 10:00 uur (niet eerder). Vanaf dat tijdstip is het terrein open voor de deelnemers en kan iedereen zich op de door de organisatie toegewezen locatie (kraam e.o. grondplaats) installeren. Marktlui die vóór vrijdagochtend 10:00 op het marktterrein aanwezig zijn, zullen dringend verzocht worden het terrein te verlaten i.v.m. de geldende festival vergunningen. **Dit zal vanaf dit jaar consequent gehandhaafd worden!**

Vanaf vrijdagavond 22:00 uur t/m zaterdagmorgen 6:30 en zaterdagavond 19.00 uur t/m zondagmorgen 6.30 uur wordt het gehele markt- en festivalterrein afgesloten en is dan niet meer toegankelijk voor zowel bezoekers als marktlui. Een door HMT gecontracteerde bewakingsdienst zal hierop toezien.

Overnachten tijdens het IHF 2025:

Overnachten op de marktplaatsen is NIET toegestaan. U kunt, als marktdeelnemer ook dit jaar weer een plek reserveren op onze HMT-marktcamping. Deze grenst aan het marktterrein. Dit is alléén mogelijk in combinatie met een marktinschrijving. U kunt natuurlijk ook gewoon op onze festivalcamping overnachten. Voor reservering van een overnachtingsplek op de festival camping raadpleeg de informatie in de uitgave van De Klep van februari (nr. 265).

Aanmeldprocedure en meer informatie:

Aanmelden voor de markt kan vanaf dit jaar ook digitaal via onze website www.hmtklep.nl/IHF/inschrijvendeelnemers, U ontvangt ook nog een inschrijfformulier per post en/of mail. **Inschrijven kan tot 1 mei**, na deze datum worden de inschrijvingen niet meer in behandeling genomen. We passen het **vol = vol** principe toe, dus meld je zo spoedig mogelijk aan. Ook vanaf dit jaar kunt u ook via de website opgeven en betalen via iDeal. Let wel op, zonder betaling wordt er geen plek gereserveerd! Geen contante betaling mogelijk!

Na ontvangst van het inschrijfformulier én de betaling van de markt, ontvangt u eind juni begin juli een bevestiging van deelname. Let erop dat u gelijktijdig de betaling en uw opgavenformulier terug stuurt. Wilt u verdere info over de markt en prijzen, neem dan contact met mij op.

Met vriendelijke groet,

Michiel Tielen, coördinator markt

mob. +31(0)6 48923556 (graag ná 18:00 uur) of
e-mail: markt@hmtklep.nl

Aanmelden evenementen voor Agenda kan via de HMT-website: www.hmtklep.nl Ga naar: Homepage, Evenementen en vervolgens klik je op Aanmelden evenementen. Kijk voor de complete agenda op de website van HMT.

HMT leden contactavonden:

Elsendorp van 20.00 tot 22.30 uur. Restaurant Keizersberg, Zeelandsedijk 45, 5424 TL Elsendorp.

Dussen van 20.00 tot 22.30 uur. Restaurant Koppelpaarden, Oude Kerkstraat 1, 4271 BB Dussen.

2025 Evenementen

1 maart	Ruil- en onderdelenbeurs georganiseerd door De Lange Slag. Aanvang 8.00 uur t/m 13.00 uur. Catering aanwezig. Locatie: Handelonderneming Bolex Lakerveld 10A 4128 LJ Lexmond inlichtingen en opgaven: Henk Haag 06-23247731 henk.haag@delangeslag.nl / www.delangeslag.nl
8 maart	Organiseert OTC "De Ewijkse Brug" RUILBEURS voor oude tractoren, motoren, onderdelen, gereedschappen, miniaturen, lectuur, etc.. Aanvang: 08.00 uur. Locatie: Breedlersestraat 7 6662 NP Elst (Gld.)route A325, Afslag Elst. Informatie en opgave bij: Henk van Dijken06-42679317dijkberen@hotmail.com Harrie Berns 06-28225142 www.ewijksebrug.nl
9 maart	Ruilbeurs OT- Club De Vrienden van 't veld. Van 08.00 uur t/m 17.00 uur. Manege Langeriethof Langerietdijk 4 B-2440 Geel België . In Overdekte manege. Allerhande onderdelen van tractoren en landbouwmachines. Standhouders welkom vanaf 6:00, bezoekers vanaf 8:00. Inkom gratis.
10 maart	Algemene ledenvergadering (ALV) Elsendorp
16 maart	29e DAF Verzamelbeurs. Van 10:00 tot 15:00 uur. Hotel NOBIS Nobis, Nobisweg 1 5721 VA ASTEN. http://www.dafmaf.nl Info: Peter Bouwmans +31 650848499 / Ramon en Inka Wijnands 040 2538644
6 april	Ruilbeurs Panningen
10 april	HMT leden contactavond Dussen
18-19-20- april	Organiseert VC de Krum de 23e Motorische Demo-Dagen. Locatie: showterrein aan de Heesakkerweg te Asten. Info. Stefan Adriaans tel. 0653251808 mail info@vcdekrum.nl www.VCdeKrum.nl .
19 April	Gloeikopdag Achterberg aanvang 10:00 einde 16:00 uur. Voor gloeikop tractoren en motoren aan de Cuneraweg (t.o.v. huisnummer 28) in Achterberg (Rhenen).
5 mei	HMT leden contactavond Elsendorp
24 & 25 mei	27e Internationale Oldtimershow BTM te Bocholt in België. Van 9:00 t/m 17:00 uur. Internationale Oldtimer Tractor en Motoren show te Bocholt (Jennenstraat 28, 3950 Bocholt België). Op het podium International (IH, Mc Cormick). In tweede erering VOLVO. Inlichtingen en inschrijvingen via btmoldtimers.be of btmoldtimers@gmail.com . Cor Nijsen 0032 477 280464.
5 juni	HMT leden contactavond Dussen
21 juni	Rondrit "Kiek jn ogen uut!". Van 08:30 tot 22:00 uur. Oosterland, Zeeland (Schouwen-Duiveland). Info / Opgeven via 06-83976333 of joan-dorst@hotmail.com
21 juni	Oude Tractoren & Stationaire Motorendag Staphorst 2025. Van 09:00 t/m 16:00 uur. Het Oude Tractoren Comité Staphorst gaat, na het 25-jarig jubileum van de Oude Tractoren & Stationaire Motorendag Staphorst, onverminderd voort met het organiseren van deze klassieker die al 5 lustrums lang op ieders kalender prijkt. Handelaren die op de markt willen staan, kunnen contact opnemen met de organisatie. Locatie: Kruising Heidehoogtenweg/D' Olde Dijk, Staphorst GPS coördinaten: 52.6549360, 6.191610. Inschrijven kan via de website: www.oudetractorenstaphorst.nl .
21 juni	Fendt-Event, Donkerbroek. Van 09:30t/m 16:30uur. 5e Nederlandse Fendt Dieselross weekend. van, voor en door Fendt liefhebbers. Locatie: Donkerbroek postcode 8435. info/opgave G. Kooy 06-27077237 kooy@dieselross.nl / H. ten Napel 06-25032858 h.ten.napel@planet.nl
22 juni	Internationale Oldtimerdag Saasveld. Door www.oldtimerclubsaaasveld.nl 10:00 t/m 17:00 Locatie Loohavenweg 1 Saasveld.
29 juni	22 evenementen bij de Spoordonkse Watermolen is het HMT evenement 'De Historische motoren en tractoren – show' verplaatst naar; Erfgoed en Logies, Den Heijkant, Heikant 8 5066 CR Moergestel, van 09.00 tot 17.00 uur. Opgeven / inschrijven vóór 17 juni. Er is maar beperkte ruimte beschikbaar waarbij vol = vol. Voor informatie en inschrijving deelname: Theo Roosen, 06 48707500, na 18.00uur! Deelnemers moeten WA verzekerd zijn voor hun materiaal, anders is deelname uitgesloten.
7 juli	HMT leden contactavond Elsendorp
20 juli	37ste Westerbeekse Oogstdag georganiseerd door De Twisse Dorsers. Van 10:00 tot 17:00 uur. Stevensstraat 41, 5843 AB Westerbeek. De toegang is gratis. Voor meer informatie en om u in te schrijven voor deelname aan de markt of als oldtimerdeelnemer, bezoekt u de website: www.twissedorsers.nl .

26 & 27 juli	IHF Internationaal Historisch Festival
16 augustus	31e 1e Oldtimerdag Ruinerwold van 08.00 uur t/m 17.00 uur. Een groot evenement met ruim 1600 verschillende voertuigen en ruim 25.000 bezoekers in een gastvrij dorp. Tevens is er een onderdelenmarkt in en rond het parcours van de Oldtimerdag met maximaal 40 kramen. Meer informatie: www.oldtimerdagruinerwold.nl
8 september	HMT leden contactavond Elsendorp
5 oktober	Ruilbeurs Panningen
9 oktober	HMT leden contactavond Dussen
10 november	HMT leden contactavond Elsendorp
11 december	HMT leden contactavond Dussen
27 december	Eindejaarsruilbeurs Reusel

Evenementenaankondiging

Zaterdag 21 juni

Oude Tractoren & Stationaire Motorendag in Staphorst

Op zaterdag 21 juni, de langste dag van het jaar, wordt in Staphorst weer de Oude Tractoren & Stationaire Motorendag gehouden. Naast een statische opstelling tussen 9.00 en 16.00 zijn er gedurende dag twee tractorritten, een 's morgens en een 's middags.

De deelnemers die de ochtendrit rijden blijven 's middags op het terrein en andersom. Daardoor blijven er altijd voldoende trekkers achter om bekeken te worden door de bezoekers. De hele dag door is er tevens een onderdelenmarkt en voor kinderen is er een springkussen. Uiteraard is er ook catering aanwezig en zijn er toiletten op het terrein.

Inschrijven kan via de website: oudetractorenstaphorst.nl. Handelaren die op de markt willen staan kunnen contact opnemen met: Derk Brinkman, 0522-46 31 43.

Geboorte Mies

Op 4 januari is bestuurslid Jos van Bommel trotse vader geworden van Mies, een gezond en gelukkig jongetje.

Van harte gefeliciteerd Jos en Davina met dit kleine wonder!

zondag 12 januari, Bladel

Tekst en foto's: Johan Zweerink

Veertigste HMT-dorsdag in Bladel

Zondag 12 januari was het feest in Bladel. Daar werd voor de veertigste keer de HMT-dorsdag gehouden. Onder de bezoekers ook Johan Zweerink die voor De Klep verslag doet.

Weer of geen weer, de dorsdag gaat altijd door. De landbouwers in vervolgen tijden lieten zich ook niet afschrikken door vrieskou. Alleen vocht en dorsen gaat niet samen. Daarom blijft tijdens voorgaande edities van de dorsdag soms de dorskast onder het dekzeil. Alleen in 2021 en 2022 is de dorsdag door de Coronapandemie niet doorgegaan.

Het is destijds allemaal begonnen bij de Zuivelfabriek Isidorus in Bladel. Daarna is de dorsdag jarenlang te gast geweest bij Jozef Lemmers en zijn broer. Deze keer zijn we voor de tiende keer bij Ludwig van Lierop aan de Leemkuilen 14. Jozef Lemmens geeft aan dat hij 35 jaar lang dit evenement met vele vrijwilligers heeft georganiseerd. Dit jaar wordt de naam dorsdag eer aan gedaan. Er zijn nog nooit zoveel dorscombinaties aanwezig geweest, ik heb er elf in allerlei soorten en maten geteld. De meeste machines worden calorisch aangedreven, maar niet allemaal. Elk jaar weer is er een rosmolen geïnstalleerd die door een Belgisch trekpaard wordt aangedreven. De Lanz dorstommel van Mart en Wil Snelders wordt ook door spierkracht aangedreven, alleen niet door paardenkrachten. Wil en Mart staan zelf aan de slinger te trekken en dat is 'zoer wark' zoals we in de Achterhoek dat noemen. Beide broers hebben de machine begin tachtiger jaren in Duitsland gekocht.

Om te kunnen dorsen, moet er eerst in de zomer koren gemaaid worden. Dat kan machinaal maar ook handmatig met een zicht. Een zicht en zeis kun je scherp door het met een schuurschijf te slijpen. Beter is een zeisenstrik te gebruiken. In beide gevallen verlies je metaal waardoor je zeis langzaam maar zeker in de breedte 'krimpt'. Door het metaal met een hamer dun

te smeden, haren genaamd, wordt het snijvlak scherp gemaakt zonder dat er materiaal verloren gaat. Wim Vosters is hiermee bezig. Hij heeft meerdere zeisen bij zich, een aantal daarvan is handgesmeed en van uitstekende kwaliteit.

Als je het over smeden hebt: Henk Evers uit Middelbeers roert als gecertificeerd restauratiesmid nog eens door de brandende kolen op het smidsvuur voordat hij zich gaat bezighouden met een andere uitdaging: het ontdoen van zijn aambeeld van de schrootbeitel. In elk aambeeld zit een vierkant gat. In dit gat kunnen hulpstukken zoals een doorn (ronde, taps toelopende pin) en een schrootbeitel (beitel voor het kloven van metaal) worden geplaatst. Het gat is van elk aambeeld uniek. Daarom zijn doorn/schrootbeitel en aambeeld tot elkaar veroordeeld. De schrootbeitel is vast in het aambeeld geslagen omdat het een 'vreemd' exemplaar is. Het hoort bij een ander aambeeld. Het hulpstuk wordt met moeite losgewrikt waarna het in het smidsvuur wordt gelegd. Wanneer het vierkante gedeelte van de beitel witheet is, volgt een bewerking met de hamer. Het werkstuk wordt weer witgloeiend gemaakt en direct in het aambeeld geslagen. Na te zijn afgekoeld, is het voor een smid onontbeerlijke hulpstuk gekrompen zodat het zonder krachtsinspanning met de hand uit het aambeeld genomen worden.

In de tent wordt een fotocollectie vertoond die onder andere door Jozef Lemmens is aangeleverd. Zo zie ik onder meer beelden van jaren geleden toen er een dik pak sneeuw lag en het de hele dag stevig is blijven vriezen.

De Lanzdorstommel van Mart en Wil Snelders wordt met de hand aangedreven.

Wie de jeugd heeft...

De dorsdag zou de dorsdag niet zijn als er niet gedorst zou worden.

Bij deze twee vehikels vroeg menige bezoeker zich af waar hij nu naar keek.

Henk Evers laat zien wat een smid doet: het ijzer smeden als het heet is.

Wim Vosters demonstreert hoe je een zeis weer scherp maakt.

Bij Jozef Lemmens kon men leren melken.

28 december, Appelscha

Tekst en foto's: Bauke Bos

Na de zomer nu in de winter

Stationaire motorens how in Appelscha

Voor de eerste keer werd in december, om precies te zijn op de 28e, een stationaire motorens how georganiseerd door Jeroen van Helden en Peter Ten Hoor. Na het succes van de show van afgelopen zomer leek het de mannen een goed idee om dat in december nog eens over te doen in een niet te grote bezetting. De show werd gehouden bij de woning van Peter in de bossen van Appelscha.

Na het versturen van appjes en mailtjes waren er al gauw zo'n vijftientig mensen bereid om de kou te trotseren en richting Appelscha te komen. Mooi om te zien was dat de

grootste verzamelaars (niet in omvang van aantallen motoren maar qua lengte) er waren maar ook een zes-jarige zoon van een hobbyist die misschien nog enthousiaster was dan zijn

vader door regelmatig een Lister D uit te zetten en weer aan te slingeren. Opvallend was het aantal motoren wat een tijd had stilgestaan en nu weer tot leven moest worden gewekt. Zo was er een Vetsak, een in licentie gebouwde Wolseley die na vier jaar weer een teken van leven gaf na enig sleutelwerk en ook de grote MWM van Fokko Jansma, die vijftien jaar had stilgestaan. Gelukkig is er op zo'n evenement kennis genoeg om mekaar te helpen.

Enkele motoren van het merk Deutz moesten ook geholpen worden met behulp van een andere motor en platte riem. Mooi was dat één van de Deutzen die nog maar twintig seconden achter mekaar had doorgelopen nu eindelijk langer kon

draaien. Een van de deelnemers merkte op dat het toch wel mooi is dat er gesleuteld wordt op zo'n evenement. Een reden om een volgende keer nog meer motoren mee te nemen naar dit evenement. Iets wat erg handig is want meerdere mensen weten meer dan één alleen en niet iedereen heeft evenveel technische kennis.

Het laden en lossen van de motoren was ook geen probleem want er was een kraan en een shovel beschikbaar. Ook voor de inwendige mens werd goed gezorgd want er was genoeg te eten en te drinken en in de plantenkas kon iedereen wat op temperatuur komen. Kortom, een dag waar ik, en met mij vele anderen, met veel genoegen op terug kijken!

Motoren van Ate Hans Terpstra en Lubbert Visser.

Zo wordt de Ruston van Meindert Koning het terrein op gereden.

Aan het milieu werd vandaag niet gedacht.

Ook mijn Lister A dampst genoeg bij deze koude temperaturen.

Een zelfbouwtractor met een Wolseley motor en een versnellingsbak van een Citroën 2CV.

De motoren van de gebroeders Boonstra, een bekende naam in de Friese stationaire motorenwereld.

De MWM is bijna startklaar. Motorenspecialist Auke Boonstra weet er wel raad mee.

De Vetsak loopt weer na vier jaar.

Een stoommachine is er niks bij.

28 december 2024, Reusel

Tekst en foto's: Johan Zweerink

HMT-ruilbeurs Reusel 2024

Tussen Kerst en Nieuwjaar wordt traditiegetrouw het laatste evenement van HMT gehouden, te weten de eindejaarsruilbeurs in Reusel. Dit keer was dat op zaterdag 28 december en Johan Zweerink was erbij om een korte sfeerimpressie te maken.

Het is mistig maar droog wanneer ik in Reusel aankom. Omdat ik na de middag nog een afspraak heb, ben ik voor mijn doen al vroeg op de plaats van bestemming. De dagen ervoor heeft het maar weinig geregend, dus het weideland naast de manage Meulenhaoi lijkt mij vanaf de weg gezien goed te berijden. Ik kondig mij bij de verkeersregelaar aan als verslaggever voor De Klep en rijdt het weiland op.

Op het weiland hebben meerdere aanbieders al handelswaar uitgesteld. Er ligt van alles. Voor en langs de manage is het ook goed bezet en natuurlijk is het binnen ook vol met uitstallingen. Het is er gezellig druk. Ik zie allerlei gereedschappen zoals een houtschaaf en meerdere nieuw uitzijnde beitels op een tafel liggen. Gereedschap voor houtbewerking, dat verwacht je niet, want dit is toch een ruilbeurs voor oldtimertractoren? Ik verwacht eerder onderdelen en gereedschappen zoals sleutels, metaalboren en slijpschijven. De heer Steenberg uit Reusel heeft al deze goederen meegebracht. Hij koopt gereedschappen op en gaat meerdere beurzen af. Nu is hij in Reusel, binnenkort gaat hij naar Horst. Dit is voor hem een hobby en geen dagelijks werk.

Henk Geurtsen uit Elst bij Utrecht is van de partij met hijs- en spanbanden en kunststoffen kuipen. In 2012 is hij ten gevolge van ongeluk zijn arm kwijtgeraakt en sindsdien zit hij in de WIA. Na zijn ongeval wilde hij niet thuis blijven zitten. Het 'kopen en verkopen van kunststoffen kuipen was al zijn hobby. Deze hobby heeft hij uitgebouwd,

Wanneer ik verder over het weiland loop, kom ik de familie Vrusch tegen. Vader Stefan is met zoon Kylian (2 jaar) en opa aanwezig. Kylian heeft alle edities van het Internationaal Historisch Festival in Panningen al meegemaakt. Sterker, zelfs toen zijn moeder nog in verwachting van hem was, was hij er al bij. Vader Stefan: „Kylian is een echte tractorfanaat. Dat kan ook bijna niet anders, want het is hem met de paplepel in gegoten door zijn vader en zijn beide opa's." Zo heeft hij op 2-jarige leeftijd ook al twee 'grote' tractoren, een Deutz D25 en een Holder B10. Tijdens zijn doop zat hij op zijn geboortecadeau, een traptractor. Ook heeft hij toen hij bijna 10 maanden oud was zijn vader en moeder voor mogen gaan tijdens de trouwceremonie, waarbij hij hun trouwringen achterop zijn Fendt Dieselross traptractor vervoerde.

Kylian van twee was met zijn vader en opa en op zijn Fendt traptractor naar de ruilbeurs gekomen.

31 december 2024, Ferwoude

Tekst en foto's: Bauke Bos

Stationaire motorendag in Ferwoude

Op oudjaarsdag waren voor de derde keer een aantal hobbyisten gekomen om het jaar samen af te sluiten bij gastheer Lubbert Visser in het Friese Ferwoude.

Gelukkig had Lubbert een loods leeg gemaakt, zodat de deelnemers droog konden staan. Lubbert had zelf ook een aantal van zijn motoren binnen en buiten staan en ook dorpsgenoot Hielke Oosterhuis is diverse keren op en neer gereden om wat motoren te brengen. Albert Brouwers en Gert Jan en Hendrik Veenstra hadden een Wolseley en een Deutz MA711 meegenomen, Ate Hans Terpstra was er met een Deutz MA608 en Robert Verwer uit Dedemsvaart had ook een aantal Deutzen meegenomen. Ondergetekende was er ook met zijn Lister A uit 1936. Mooi is dat men op zo'n dag als deze voor mekaar klaar staat en is er een probleem met een motor dan wordt er alles aan gedaan om

deze weer klaar te krijgen en met een platte riem als hulp en een motor met een riempoele is het dan iets minder vermoeiend om een motor aan te slingeren. Maar als de motor dan eenmaal goed loopt dan is een startmotor niet meer nodig. De catering was ook dik voor mekaar. Lubbert zijn wederhelft Marian en haar moeder hadden voor erwtensoep gezorgd en ook aan andere dingen was gedacht. Om een uur of drie werden de motoren stop gezet, waarna iedereen huiswaarts keerde om zich thuis voor te kunnen bereiden op het uitzitten van oud en nieuw. Kortom, een geslaagde dag!

Ate Hans Terpstra smeert zijn minimotor.

Een aantal Deutzen.

Hielke Oosterhuis smeert zijn Galloway even met olie.

Ook buiten staan een aantal motoren.

Praten over motoren.

Verlichte oldtimers trotseren de regen

De oldtimerclub Overbos, die haar thuis heeft in Prinsenbeek, hield op zaterdag 21 december jl. voor de elfde keer een lichtjestocht door de straten van dit West-Brabantse dorp. HMT-lid Marcel Roelands en zijn vriendin Linda Marijnissen gingen kijken en maakten foto's voor De Klep.

De lichtjestocht werd tot nu toe altijd op de zaterdagavond tussen kerst en oud en nieuw gehouden, maar dit keer koos de organisatie ervoor om de tocht op zaterdagavond 21 december te houden. De kortste en donkerste dag van het jaar en op zich is dat natuurlijk precies wat je wil hebben als organisatie. Immers

hoe donkerder hoe beter een lichtjestocht uit de verf komt. Niet te voorzien was echter dat het weer op de avond van de 21ste december bar en boos slecht was. „Slechter weer dan dat hadden we niet kunnen treffen,” aldus Corné Bossers namens de organiserende oldtimerclub. Dat het heel slecht weer was zie

je ook terug op de foto's, maar wat je op enkele foto's ook ziet is dat er desondanks behoorlijk wat mensen langs de kant van de weg stonden te kijken, de meesten met de paraplu op. „Dat klopt,” zegt Corné, „er was zelfs meer publiek dan in voorgaande jaren.”

Dat het ondanks het slechte weer best druk was zal ermee te maken hebben dat de lichtjestocht dit jaar uitgebreid was met verlichte vrachtwagens en personenauto's en dat er dus niet meer alleen trekkers in meereden. Om die reden is ook voor een naamswijziging gekozen. Het heet nu niet meer lichtjestocht maar lichtjesparade. In totaal reden er 41 voertuigen mee. De meeste bestuurders daarvan zaten droog, of achter het stuur van een auto of in de cabine van een trekker of vrachtwagen,

maar er reden ook oldtimertrekkers mee zonder cabine. Wat zullen de bestuurders daarvan hebben afgezien.

Het idee voor het organiseren van de lichtjestocht is ontstaan nadat enkele bestuursleden van de oldtimerclub Overbos een bezoek hadden gebracht aan de lichtstoet in Standdaarbuiten. Die lichtstoet is in West-Brabant een begrip. Het is in feite een carnavalsoptocht maar in plaats van overdag trekt de stoet 's avonds door Standdaarbuiten en zijn de praalwagens fraai verlicht. De optocht van het relatief kleine West-Brabantse dorp trekt daardoor veel publiek van elders. Datzelfde geldt trouwens ook voor de carnavalsoptocht van Prinsenbeek. Die is vooral bekend vanwege de kolossale praalwagens die daar op carnavalszondag door het dorp trekken.

EK ploegen voor oldtimers in Ierland

Op dinsdag 17 en woensdag 18 september werd in Ierland het Europees kampioenschap ploegen voor oldtimers gehouden. Marius Jenniskens, die zelf kampioen werd in de categorie Heen & weer ploegen, maakte onderstaand verslag.

Op donderdag 12 september de trekker en ploeg naar Jan van de Zanden in America gebracht en geladen. Jan is samen met Harrie Kusters met de vrachtauto via Duinkerken-Rosslare naar Ierland gereden met de spullen.

Op vrijdag begon onze reis naar Ierland. We kwamen bij elkaar in Etten-Leur bij Ben en Riet Buijs waar de koffie en het gebak al klaar stonden. Jan Jonkers en Peer van Herwijnen kwamen ook naar Etten-Leur. Van hier af zijn we met twee auto's naar de boot in Rotterdam gereden. Geslapen op de boot en de volgende morgen waren we in Hull. Van hier af links rijden natuurlijk. We zijn op de tweede dag dwars door Engeland gereden en hebben in de buurt van Holyhead in een hotel overnacht. Dag drie overtocht Holyhead-Dublin. Om zes uur middags was er een kerkdienst daarna een Welkomst Diner. Na het diner de loting voor de velden van dag een en dag twee. In de avond nog een

drankje. Dan maandag 16 september oefendag. Nu konden we kennis maken met de steenrijke grond. De percelen lagen ook op een helling waardoor de ploeg soms wat anders reageert. Op dinsdag de eerste wedstrijddag. Na de eerste dag krijg je geen uitslag. Op woensdag de tweede wedstrijddag. Na het ploegen zijn we gelijk gaan laden zodat de vrachtauto klaar staat om te vertrekken. Daarna werden we opgehaald door twee trekkers met wagens en naar het showterrein gebracht waar een podium met tribune was. Hier was de prijsuitreiking. Daarna weer terug naar het ploegveld met trekker en wagen. Toen zijn Jan en Harrie aan de terugreis begonnen. En wij terug naar de B&B. Op woensdag zijn we naar de show gaan kijken waar ongeveer 75000 bezoekers per dag waren. Donderdag en vrijdag hebben we nog diverse dingen bezocht in Ierland. Op zaterdag zijn we aan de terugreis begonnen en waren we maandag weer thuis.

Jan de Pinth ploegt zijn openingsvoor.

De huldiging van de winnaars in de categorie Heen & weerploegen met in het midden de nummer 1 en daarmee tevens Europees kampioen Marius Jenniskens. Links Ben Buijs die tweede werd in deze categorie.

Marius Jenniskens ploegde met nr. 20, schuin achter hem met nr. 21 Ben Buijs met zijn Deutz Stompkop.

Nederlanders op EK

De resultaten van de Nederlandse deelnemers aan het EK waren als volgt:

Wielploegen	Roel Mennega 6e
Hefploegen Vintage	Jan Jonkers 6e
Hefploegen Classic	Gerard Hoogendijk 5e
Heen & weer ploegen	Marius Jenniskens 1e en Europees kampioen
	Ben Buijs 2e
Parallel ploegen	Jan de Pinth 3e

Alle Nederlandse deelnemers van links naar rechts: Roel Mennega, Harrie Kusters, Jan Jonkers, Gerard Hoogendijk, Jan van de Zanden, Marius Jenniskens, Peter Beex, Ben Buijs en Jan de Pinth.

Op deze vrachtwagen, een Scania 111 uit 1974, werden de trekkers en ploegen vervoerd. De man links op de foto bij de Deutz is Jan van de Zande, de mannen bij de ploeg zijn Marius Jenniskens, Jan de Pinth en Jan Jonkers. De Deutzen die op de oplegger staan zijn van Jan de Pinth, Ben Buijs en Marius Jenniskens.

Ploegkampioenschap 2024 in Baexem

Het buitengebied van het Limburgse Baexem, meer bepaald het land van akkerbouwer Johan Geraats, was op vrijdag 1 en zaterdag 2 november het decor van de jaarlijkse strijd om het nationaal kampioenschap ploegen. Het was voor de zeventigste keer dat deze titelstrijd werd gehouden. Op de zaterdag was het de beurt aan de vertegenwoordigers van de HMT, KLV en OTMV om met hun oldtimers te laten zien wie het beste kan ploegen. Ploegcoördinator Noud van Gompel maakte voor De Klep onderstaand verslag.

Op donderdagmiddag 31 oktober komen wij aan, samen met de eerste oldtimers. Wij dat zijn de begeleiders en de jury. Mijn eerste taak bij aankomst is onze HMT-vlag ophangen. Zorgen dat we zichtbaar zijn en zorgen dat onze deelnemers een HMT-pet dragen. En om een bezoek aan de organisatie brengen. Daarna nog enkele oefenvelden bekijken van de moderne ploegers. Dan in de tent met veel ploegers weer bij praten.

Vrijdagmorgen om acht uur in de tent zijn voor een ontbijt, waarna de opening volgt met de eigenaar van de grond. Door naar de jury uitleg en de loting, welk veldje voor jou is. Wij oldtimers gaan oefenen en de moderne ploegers starten met hun eerste dag. De oldtimers mogen een grasland ploegen waarvan het gras nog circa 20 cm lang is. Mooi om hier te oefenen en morgen weer te mogen ploegen.

De percelen liggen aan beide zijde van de spoorlijn Maastricht-Eindhoven. Dus opletten met oversteken, zeker voor de ploegers. Na de sluiting op vrijdag volgt nog een stampot buffet voor alle deelnemers, juryleden en genodigden.

De zaterdag begint met de technische controle. Wat kunnen mensen toch hobbyen aan hun spullen. Snel door naar het juryoverleg en de opening. De wedstrijd begint door de deelnemers in een parade naar de velden te laten rijden. De vlag wordt gehesen en de wedstrijd is gestart. Het zijn mooie percelen met verschillende grondstructuren. De deelnemers krijgen vier uur de tijd om een mooi stukje ploegwerk af te leveren.

Om vijf uur 's middags worden de uitslagen bekend gemaakt en vindt de prijsuitreiking plaats.

Ploegkampioenschap 2024

De uitslag bij categorie 1 wielploeg is als volgt:

- 1) Jan van de Zanden (HMT)
- 2) Hans Kuijpers (HMT)
- 3) Henk Tuytelaars (HMT)

Categorie 2 hefploegen:

- 1) Gerard Hoogendijk (HMT)
- 2) Frans Das (HMT)
- 3) Tom Smaling (HMT)

Categorie 3 heen&weer ploegen

- 1) Ben Buijs (HMT)
- 2) Marius Jenniskens (HMT)
- 3) Henry Navis (OTMV)

Categorie 4 parallelploegen

- 1) Cees Schilder (OTMV)
- 2) Frank van de Hooijdonk (HMT)
- 3) Thijs Scheepers (HMT)

De Deelnemers waren van links naar rechts Jan Verhoeven, Kees Romme, Jan van de Zanden, Noud van Roy, Johan Crooimans, Kees Bastiaansen, Jarno Smout, Ben Buijs, Coen Sprangers, Henk Tuytelaars, Hans Kuijpers, Rens Marijnissen, Gerard Hoogendijk, Henk Peters, Jan Jansen, Harrie Kusters en Noud van Gompel. Op de voorgrond Coen Wolberink met twee zonen en Johan de Laat

26 en 27 juli 2025

Internationaal Historisch Festival

Thema: National

Noteer in je agenda

44^e
editie

Bert in zijn speciaal gemaakte werkpak, passend bij een machine van meer dan honderd jaar oud.

Tekst: Gerard Bijvank met dank aan de Stichting Boerengoed en Bert Leenders

Foto's: Bert Leenders en Gerard Bijvank

Uitvinding was cruciaal voor Amerikaanse kolonisatie

Prikkeldraad of puntdraad

Bert Leenders is sinds 2022 de trotse eigenaar van een prikkeldraadmachine. Gerard Bijvank ging bij hem op bezoek en verdiepte zich tevens in de ontstaansgeschiedenis van prikkeldraad of zo u wilt: puntdraad.

Van jongs af aan ken ik het als prikkeldraad en als kind ben ik er meermaals tijdens het spelen in terecht gekomen. Prikkeldraad, in vakterm wordt het puntdraad genoemd, is een dubbele in elkaar gedraaide metalen draad voorzien van twee korte in elkaar gedraaide spiralen metaal draad met elk twee scherpe punten, die om de 10 cm om de dubbele draad zijn gedraaid.

In militaire dienst, bij het dienstvak Genie, heb ik vele meters van een gemeen soort prikkeldraad, beter bekend als het Concertina scheermesprikkeldraad of NATO-prikkeldraad, mogen uitrollen. Soms op elkaar gestapeld om zo een geduchte barrière aan te leggen.

Ik had er tot 29 juli 2012 nooit bij stilgestaan hoe zo'n draad werd gemaakt, maar vond het in welke vorm dan ook gemeen

spul. Op die julidag in 2012 zag ik tijdens het IHF in Panningen voor de eerste keer een prikkeldraadmachine. Dat was toen nog in het bezit van de stichting Boerengoed, die er demonstraties mee gaf. Fascinerend vond ik het toen. Nadien heb ik deze machine nog vaker gezien, waarbij de laatste keren met Bert Leenders als eigenaar en machinist. Omdat ik meer over deze machine wilde weten maakte ik een afspraak met Bert om eens bij hem langs te gaan. En, zoals ik altijd doe, ben ik op zoek gegaan op het internet om wat meer te weten te komen over prikkeldraad en deze machine.

Eerst een stukje geschiedenis

De geschiedenis van prikkeldraad is op zich al bijzonder. Volgens diverse bronnen was er na de Amerikaanse burgeroorlog in de periode van 1870 tot 1890 behoefte aan het omheinen

Frontaal aanzicht van de machine. IHF 2012.

De weegschaal zonder een rol puntdraad. IHF 2018.

Een aanzicht vanaf de achterkant.

Een kijkje op de machine gezien door de beschermkap van de opwind-unit.

van land. Dit was zelfs een groter thema dan aan elk ander politiek, economisch of sociaal onderwerp. De Verenigde Staten verkeerden in een grote financiële crisis en er was grote behoefte aan een betaalbare afzetting waardoor de uitvinding van het prikkeldraad een welkome aanwinst werd.

Het begon zo: rond 1873 ging ene Joseph Glidden op zoek naar een oplossing om zijn land te omheinen. Hij was een boer bij het plaatsje DeKalb, een dorp met zo'n duizend inwoners in de vallei van de rivier de Mississippi. Zijn koeien liepen overal, ook waar het niet wenselijk was. In de plaatselijke winkel kocht hij een rol ijzerdraad. Met wat gereedschap zoals een buigtang, een nijptang en verschillende soorten hamers ging hij aan de slag. Hierbij zou hij, als een voorbeeld, ook gebruik maken van de haarspelden van zijn vrouw Lucinda. Met een tang boog hij de

haarspelden één voor één tot een spiraal met scherpe punten. Later zou hij een oude koffiemolen hebben gebruikt om van ijzerdraad prikkels te maken. Die prikkels reeg hij vervolgens aan het ijzerdraad. Deze prikkels bleven echter niet goed op hun plaats zitten maar uiteindelijk lukte het Glidden om de prikkels stevig vast te zetten door een tweede ijzerdraad om de eerste te wikkelen.

Gliddens uitvinding was mogelijk geïnspireerd op de Osage-doorn, een doornige struik of boom uit het prairiegebied, die voordien vaak gebruikt werd om voor het vee ondoordringbare heggen aan te leggen. Deze heggen konden echter niet verplaatst worden, in tegenstelling tot omheiningen van prikkeldraad. Het is de vinding waarmee hij een plaats in de geschiedenis veroverde als uitvinder van prikkeldraad. Glidden

De prikkeldraadmachine opgeslagen bij de andere machines van Bert.

vroeg er op 27 oktober 1873 patent op aan (en er uiteindelijk vijf patenten op kreeg). Het product was van meet af aan een kassucces. Tien jaar na de uitvinding leek het onbegrijpelijk dat de Verenigde Staten ooit zonder hadden gekund.

Prikkeldraad werd de hype van de late negentiende eeuw, iedereen moest het hebben en wel meteen. In 1882 bedroeg de verkoop 82 miljoen kilo ijzerdraad, 18.000 keer zoveel als in het beginjaar 1874. De grootste uitbaters van het prikkeldraad - naast Glidden waren dit zijn plaatsgenoten Isaac Ellwood (1833-1910) en Jacob Haish (1826-1926) - waren in een mum van tijd multimiljonair.

Impact op de wereldgeschiedenis

De uitvinding van het prikkeldraad had op diverse manieren impact op de wereldgeschiedenis. Zo zorgde het prikkeldraad in het laatste kwart van de negentiende eeuw voor de snelle, laatste fase van de Amerikaanse kolonisatie, de trek naar het westen ten koste van de oorspronkelijke indiaanse bevolking. Prikkeldraad maakte het namelijk doodeenvoudig om je eigen bezit af te bakenen en op te eisen en maakte zodoende een einde aan het Wilde Westen en de 'cowboy'.

In de huidige tijd wordt prikkeldraad voor allerlei doeleinden gebruikt, in zowel goed als kwade zin. In de twintigste eeuw kwam prikkeldraad symbool te staan voor 'het kwaad', of voor het tegenhouden daarvan. Met Gliddens ijzeren begrenzing kon je eenvoudig criminelen, vijanden en migranten in- of buitensluiten. Voorbeelden zijn niet moeilijk te vinden: de talloze Amerikaanse gevangenissen. Maar ook de loopgraven van 1914-1918 en De Dodendraad, een 332 kilometer lange draadversperring die tijdens de Eerste Wereldoorlog door de Duitse bezetters van België werd aangelegd langs de grens tussen het bezette België en het neutrale Nederland. Wat recenter de naziconcentratiekampen, het IJzeren Gordijn of de zwaarbewaakte hekwerkwijken van Johannesburg.

Het gebruik van elke vorm van prikkel- of puntdraad wordt nogal eens als controversieel gezien. Het hierboven door mij genoemde Concertina scheermesprikkeldraad wordt gemaakt door een Spaanse onderneming. Dat is European Security Fencing (ESF) uit Málaga dat in Europa het monopoly heeft op het produceren van dit Concertinadraad. Toen Hongarije een megabestelling plaatste om een deel van de 175 kilometer

Bovenaanzicht van de productie-unit.

van zijn grens met Servië tegen de vluchtelingenstroom te 'beschermen', kon ESF zijn trots niet verhallen. Na een tweet hierover met de tekst: „Van hieruit naar de rest van Europa! 100 procent van de concertinas in Europa komt uit onze fabriek,” was de verontwaardiging in Spanje erg groot. Dezelfde dag nog haalde ESF zijn Twitteraccount uit de lucht. Het bedrijf, dat het scheermesprikkeldraad in alle anonimiteit vervaardigde, was ineens beroemd en berucht tegelijk.

Politiek en prikkeldraad

De politiek heeft zich ook over het gebruik van prikkeldraad gebogen. Zo heeft de Partij voor de Dieren op 20 april 2023 een motie ingediend om geen scheermesdraad of NATO-prikkeldraad in een woonomgeving te gebruiken. Ook werd een motie ingediend om prikkeldraad rond een paardenwei te verbieden. In het Paardenbesluit dd. januari 2011 staat onder artikel: Verzorging punt nr. 4. Prikkeldraad rond een verblijf waarin paarden worden gehouden, is verboden. Ook diverse gemeenten hebben specifieke regels opgenomen in hun APV over het gebruik van prikkeldraad. Tot zover de geschiedenis van prikkel- of puntdraad.

De prikkeldraadmachine van Bert Leenders heeft zijn eigen geschiedenis. Deze machine is in 2002 door metaalgaasweverij Heva uit Winterswijk geschonken aan de stichting Boerengood. Vrijwilligers van deze stichting hebben de machine mobiel gemaakt. In de informatietekst die de stichting bij de machine had staan werd nog de naam puntdraadmachine gebruikt. In 2022 kon Bert de machine overnemen. Op foto's die ik in 2023 van de machine maakte is te zien dat Bert de naam prikkeldraadmachine gebruikt.

Er zijn weinig gegevens van deze machine bewaard gebleven. De machine is van Duitse komaf en voorzien van een monogram. Hij is gebouwd in 1890. Het apparaat weegt vijf-en-een-halve ton. De machine bestaat uit twee delen: de productie-unit en de opwind-unit. De aandrijving gebeurde in de fabriek via drijfriemen. Bij Heva bv liep door de hele fabriek boven in het gebouw centrale assen met wielen (hout of gietijzer) waarover lederen drijfriemen liepen naar de verschillende machines.

Voor demonstratie wordt de machine tegenwoordig aangedreven met een elektromotor en riemen. Voor de productie zijn vier

Het frame van de haakarm containersysteem.

De cabine en spatborden in opslag.

draden nodig, twee voor de lengtedraden (2,5 mm) en twee voor de punten (2 mm). De prikkeldraad wordt op en houten haspel gewonden en automatisch door de machine aangetrokken. Stopt de machine, dan blijft ook de haspel staan.

De werking van de prikkeldraadmachine

De eerste lengtedraad gaat de productie-unit in. Hier komen haaks op de lengtedraad van beide kanten draden naar binnen. Bij de lengtedraad aangekomen wordt de ene draad er overheen en de andere er onderdoor geleid.

Met een simpel mechanisme worden beide draden om de lengtedraad gewikkeld en op juiste lengte schuin doorgeknipt, zodat de uiteinden scherp zijn. De lengtedraad schuift op en het proces van prikkels maken herhaalt zich. Vervolgens wordt een tweede lengtedraad bijgevoegd. De eerste en de tweede lengtedraad komen in het tweede deel van de machine. Dat is de opwindunit. Hier worden beide lengtedraden om elkaar getwist en op een haspel gewonden. Een pendelsysteem verdeelt de prikkeldraad gelijkmatig over de haspel. De productie verloopt geheel automatisch. De machine heeft een capaciteit van één rol van ca. 200 m per 15 minuten. Een productiesnelheid van ongeveer 800 meter per uur. Om het proces te kunnen volgen is de huidige snelheid circa 14 meter per uur. Het was een idee van Bert om ook de snelheid van de machine te vertragen om het maakproces van het puntdraad beter te kunnen volgen. De machine draait nu op ca. 1/50 van zijn oorspronkelijke snelheid. Tegenwoordig werkt de machine

met aluminium draad. Dit heeft een voordeel voor de veiligheid: bij draadbreek springt de draad niet weg."

Toen de prikkeldraadmachine nog eigendom was van de stichting Boerengood heeft Bert meermalen aangegeven dat hij erg geïnteresseerd was in de machine. De stichting had de machine in Winterswijk in de opslag staan. In 2022 werd Bert benaderd en al snel werd hij de nieuwe eigenaar. Voor het IHF 2022 werd de prikkeldraadmachine in Winterswijk opgehaald en kon Bert ermee aan de slag. Een van de afspraken was dat Bert bij het IHF 2022 nog ondersteuning van de stichting zou krijgen. Bij de koop zat nog zo'n 170 kg draad waarmee hij op de zaterdag van het IHF zonder ondersteuning al zijn demonstraties gaf.

Aanpassingen aan de machine

Naast het aanpassen van de werksnelheid heeft Bert ook de hoofdas naar boven verplaatst, nagenoeg in de nok van de overkapping. Hierdoor oogt het ook zoals de hoofdas in een oude fabriek waarbij de machines vanaf de stoommachine aangedreven werden door een hoofdas met vertakkingen. Ook heeft hij onder de prikkeldraadmachine een lekbak geplaatst.

Verder wil Bert nog de vloer onder de machine vervangen door houten balken. Die laat hij zagen door de horizontale raamzaag van Bennie Gerwers uit Tilligte. Voor de meesten van ons bekend van het IHF waar Bennie, samen met zijn zoon, al jaren present is. Ook wil Bert nostalgisch ogende raampjes in de achterwand

De Scania 111 zoals hij eruit zag toen Bert hem had gekocht.

plaatsen. Het gele zeil van het dak wordt vervangen door een dak van gebogen golfplaten. Aan de voor- en achterzijde van de machine hangen bordjes met informatie over de geschiedenis en de werking van de machine. Delen van deze informatie heb ik gebruikt voor dit artikel. Bert zelf heeft zich een pak laten aanmeten waardoor hij er nu uit ziet als een werkmans uit de jaren 1920. Op het IHF van 2024 was hij voor het eerst in die uitdossing te zien.

Inmiddels heeft Bert het een en ander verwerkt in een 3D-tekening, hij is ten slotte niet voor niets constructeur. Ook heeft hij een duidelijke idee voor het transport van de prikkeldraadmachine. Om hiervoor niet langer afhankelijk te zijn van anderen heeft Bert een Scania 111, bouwjaar 03-12-1974, gekocht met een haakarm containersysteem. Bij mijn bezoek aan hem, begin november, werd deze vrachtwagen flink onder handen genomen. Hij was volledig gestript en in de werkplaats werd gewerkt aan een nieuw chassis. Bert kan in principe alle werkzaamheden in eigen beheer doen. Naast constructeur is hij ook lasser/ instructeur en heeft hij zich veel technische kennis eigen gemaakt in zijn carrière. Na de LTS en de MTS, waar hij de technische vaardigheden in de praktijk heeft opgedaan, heeft

hij ook nog de HTS gevolgd. Dit alles komt hem dus goed van pas bij zijn renovatiewerkzaamheden. Met zijn skills als constructeur en wetende hoe hij het CAD-tekenprogramma moet gebruiken, maakt hij voor de HMT ook de plaquettes van de podiummachine die na het IHF wordt uitgereikt aan de deelnemers.

Wat mij, vanaf het begin dat ik deze machine zag werken, nieuwsgierig maakte was de vraag wat er met het gedraaide prikkeldraad gebeurde. De aanschaf van zo'n draad is ten slotte niet gratis voor hem. Soms kan hij wat meters kwijt aan een belangstellende, de rest gaat naar een metaalrecycling bedrijf.

Wat mij nog bezighield, en houdt, is erachter te komen wat het merk van de machine is. Er staat een logo op de machine maar waar dit logo voor staat? Wie het weet mag het zeggen.

Bronnen:

Algemeen Dagblad, Spanje woest op fabrikant van scheermesjesdraad. Edwin Winkels.

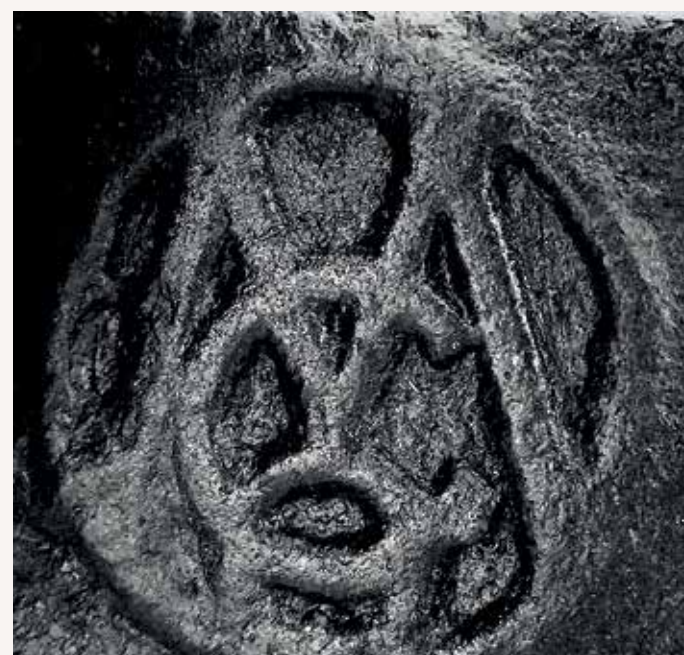
Wikiwand, Prikkeldraad.

Historiek, Prikkeldraad maakt einde aan Wilde Westen.

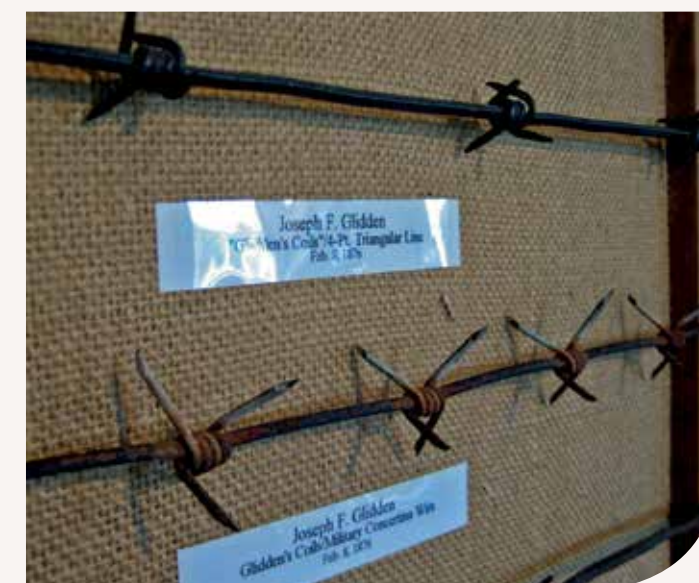
Historiek, Prikkeldraad, ijzersterke grens tussen goed en kwaad.

Een vrijwilliger van Boerengood bij de prikkeldraadmachine op het IHF van 2012.

Het logo van de prikkeldraadmachine.

Twee stukjes prikkeldraad zoals het gemaakt is door de uitvinder Joseph Glidden. Credits van deze foto; Credits foto; <https://commons.wikimedia.org/wiki/User:IvoShandor> Barbed Wire History Museum in het Ellwood House Visitor Center in DeKalb, Illinois.

De beide Powell motoren naast elkaar, links staat motor nr. 19123 en rechts nr. 203.

Eerste generatie deed het beter dan tweede

Tekst: Hans van Iersel

Foto's: Gerard Bijvank en Hans van Iersel

Historie van Powell Brothers

Na zijn tweeluik over de restauratie van zijn Powell motoren gaat Hans van Iersel in dit artikel in op de geschiedenis van de fabriek van de Powell Brothers. Ook geeft hij zijn (persoonlijke) mening over de sterke en mindere sterke kanten van de stationaire motoren die de firma Powell van 1918 tot 1927 produceerde.

De broers John Evan en Robert Jones Powell richtten in 1876 het bedrijf Powell Brothers Cambrian Works Wrexham op. In 1877 voegde John Whitaker zich bij de broers Powell en samen vormden ze Powell Brothers and Whitaker. Zij maakten diverse (landbouw-) werktuigen en machines, zoals kafsniijders, wortelpulpers- en snijmachines, oliekoekmolens, landrollers en maaiers. Deze werktuigen en machines werden vaak direct of indirect aangedreven door één of meerdere paarden via tandwielenkasten of rosmolens die Powell ook maakte. Zo werd paardenkracht omgezet in een draaiende beweging.

De Powell aardappel-rooimachine was erg succesvol en in 1887 behaalde Powell met deze machine de eerste prijs van de Royal Agricultural Society of England. Door het winnen van deze prijs werd de aardappel-rooimachine zeer bekend en werd daardoor wereldwijd verkocht. Het bedrijf was jarenlang succesvol met zijn machines en Powell Brothers en Whitaker hadden veel verkoopagenten. In augustus 1913 deed Powell mee aan internationale aardappel-rooierproeven. Deze werden gehouden door de landbouwverenigingen van de nieuwe heidekolonies in Musselkanaal. Van de negentien ingeschreven

machines won de Powell aardappelrooier de eerste prijs, 25 pond en een gouden medaille. In totaal heeft Powell meer dan 50.000 aardappel-rooimachines geproduceerd.

In 1914 stapte William Whitaker, de zoon van John Whitaker, uit het bedrijf waarna de zonen van John Evan Powell, John Wynn Powell en Robert Jones Glyn Powell, de naam van het bedrijf wijzigden in Powell Brothers Ltd.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog kwam Powell onder controle van de overheid te staan en moest het bedrijf munitie maken voor het leger. Na de oorlog begon Powell met de bouw van stationaire motoren en in 1920 ging het bedrijf ook nog motorfietsen produceren. Vanaf 1920 t/m 1927 zijn er 238 motorfietsen geproduceerd.

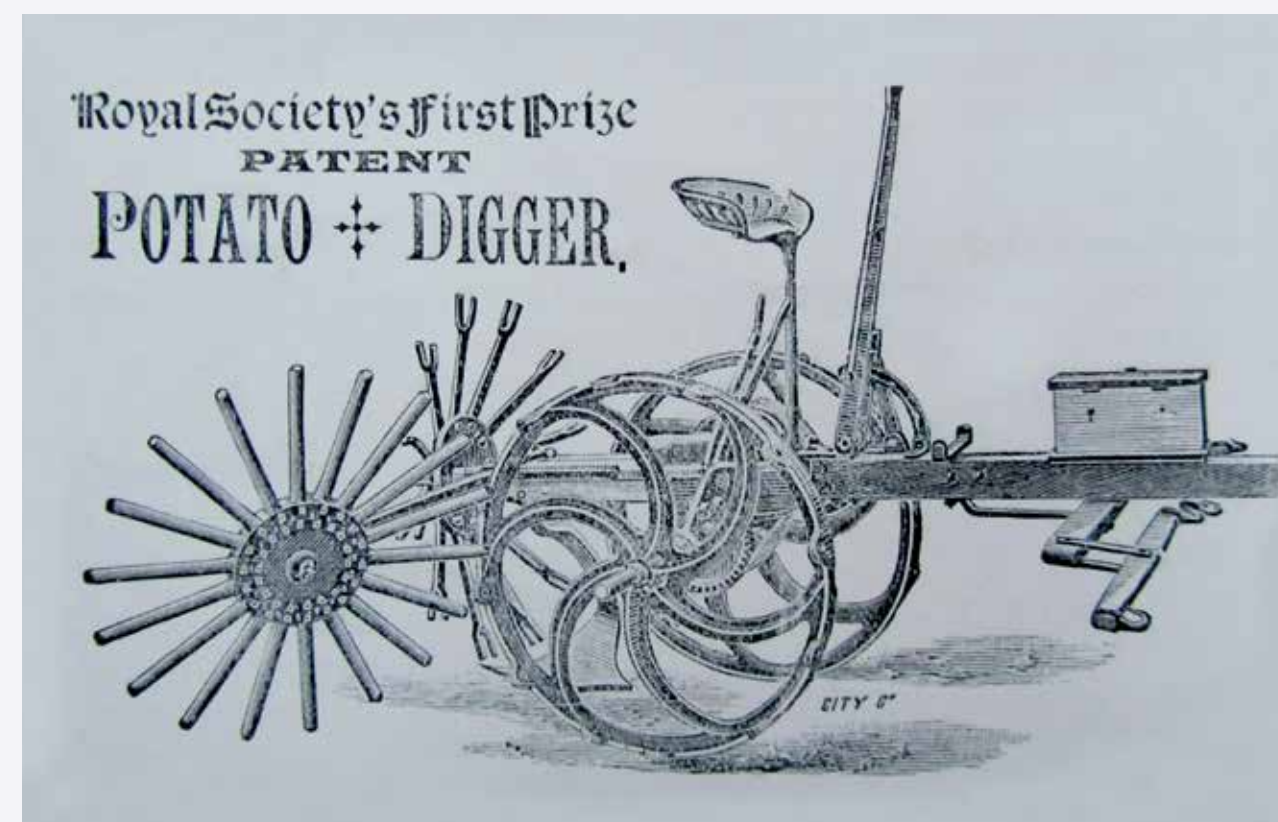
De stationaire motoren werden geproduceerd vanaf 1918 t/m 1927. Eigenlijk wilde Powell daar in 1914 al mee starten maar door de Eerste Wereldoorlog moest dit worden uitgesteld. In een tijdsbestek van tien jaar zijn in totaal 3976 Powell stationaire motoren geproduceerd. Met zeven modellen varieerde het

In 1887 de eerste prijs voor beste de aardappelrooier tijdens een wedstrijd in Newcastle.

In 1913 won de Powell aardappelrooier de eerste prijs tijdens de internationale aardappelrooier testen in Musselkanaal (Nederland).

Een aardappelrooier waarmee Powell Brothers & Whitaker jarenlang succesvol waren.

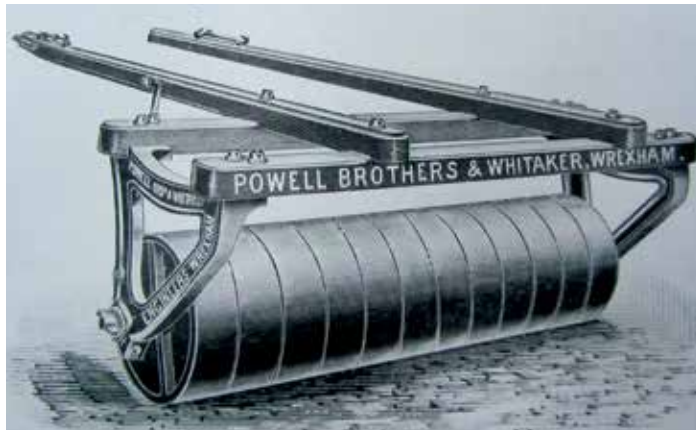
motoren aanbod van 1,5 tot 10 pk. In de eerste drie jaar werden in totaal 2386 motoren gebouwd, in de zeven jaren daarna nog maar 1590.

Twee soorten brandstof

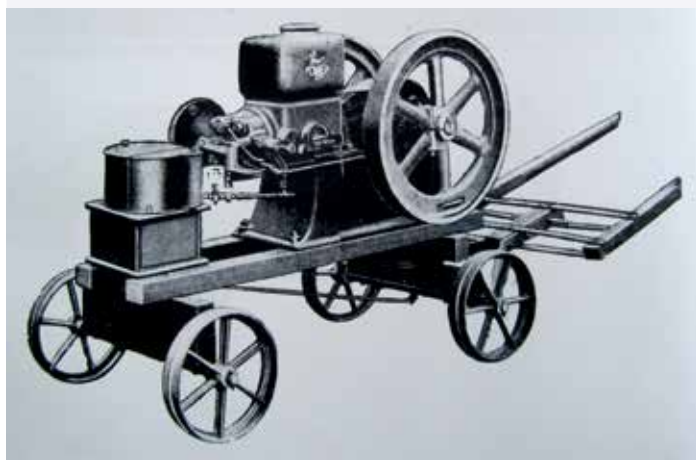
Powell stationaire motoren hebben een liggende cilinder en een open carter. De motoren werden uitgerust met een laagspanning magneetontsteking (merk Webster) of een hoogspanning magneetontsteking (merk ML). De motoren konden op twee verschillende brandstoffen lopen, benzine en paraffine. Daarom werd er bij de motoren een grote tank geleverd waaraan aan de zijkant een klein tankje was gemaakt. Het kleine tankje was voor de benzine waarop de motor gestart moest worden en in de grote tank ging de paraffine. Als een motor gestart was op benzine dan kon men na ongeveer vijf minuten overschakelen op paraffine.

In 1925 gingen de gebroeders Powell vrijwillig in liquidatie. Sommige bedrijfsonderdelen waren nog steeds winstgevend maar andere zoals de productie van de motorfietsen en de stationaire motoren waren verliesgevend. Onder een coalitie van het Powell-management, de Midland Bank en de Britse Belastingdienst gingen de gebroeders Powell door met zaken doen. Onder andere werd besloten om de serie van zeven verschillende stationaire motoren te beperken tot de twee bestverkopende types, te weten de 3 pk en de 6 pk motoren.

Het mocht niet baten. In april-mei 1927 eisten de leveranciers aan het bedrijf het aan hen verschuldigde geld op en daardoor werden de gebroeders Powell gedwongen hun pand te sluiten en te verkopen.

Een segmentale landroller van Powell Brothers & Whitaker.

Een portabel Powell stationaire motor, de motor werd met behulp van echte paardenkracht verplaatst.

Powell motorfiets, 547cc 1 cilinder met 4H.P.

Productie aantallen van Powell stationaire motoren (alle modellen)

1918	333
1919	1186
1920	867
1921	254
1922	180
1923	279
1924	246
1925	280
1926	280
1927	71

Totaal 3976 stationaire motoren

Opmerking: In 1927, na de sluiting van Powells, werden er naar schatting nog eens 250-300 motoren gebouwd door Cudworth en Johnston.

POWELL BROTHERS & WHITAKER'S NEW SAFETY HORSE GEARS.

- No. 1—This power is of new design, having all the wheels covered in and suitable for churning. Price £7 0 0
- No. 2—Same as shown by engraving. This power is of an entirely new design and well adapted for small occupiers for chaff cutting, churning, and other purposes. It has a revolving dome wheel and all the wheels are covered in, and it has three speeds. Price £8 10 0
- No. 3—Similar to No. 2, but much larger and stronger, suitable for One or Two Horses, and well adapted for driving large-size Chaff Cutters, &c.
Suitable for One Horse	-	-	-	-	-	£11 0 0
Intermediate motion fitted with 18-in. pulley	-	-	-	-	-	2 10 0
Suitable for Two Horses	-	-	-	-	-	12 8 0
Intermediate motion fitted with 18 & 24-in. pulleys	-	-	-	-	-	8 18 0

Powell Brothers maakte ook molens die door paarden werden aangedreven, in Nederland werden dit rosmolens genoemd.

Ontevreden klanten

Terugkijkend op de periode van Powell Brothers Ltd. concludeer ik dat de vorige generatie Powell Brothers succesvol waren in het maken van diverse soorten landbouwwerktuigen en machines. De tweede generatie Powell Brothers (vanaf 1914) wilde meegaan met de motorisering die plaats vond, mechanische paardenkrachten verdrongen de echte paardenkrachten.

Met de productie van stationaire motoren en motorfietsen wilden zij meegaan in het motoriseringsproces. De productie van motorfietsen was gezien het relatief geringe aantal motorfietsen (238 stuks) dat in acht jaar tijd is geproduceerd, niet erg succesvol geweest. De productie van 3976 stationaire motoren in tien jaar tijd was wel een beetje beter maar met dit aantal waren zij een kleine speler op de markt voor stationaire motoren.

In documentatie over de gebroeders Powell is te lezen dat (veel) klanten niet tevreden waren over de prestaties van de Powell stationaire motoren. Het ging blijkbaar zover dat de fabrikant motoren terug heeft moeten nemen omdat ze niet voldeden aan de verwachtingen (ze leverden onvoldoende power). Dat helpt natuurlijk niet om een goede naam voor jouw producten op te bouwen.

In aanbevelingen van de stationaire motoren was volgens Powell één van de sterke punten van de Powell stationaire motoren het volgende: Carburateur - speciaal ontwerp zorgt voor makkelijk starten. Werkt efficiënt op paraffine na starten op benzine. Voor mij is de carburateur juist het zwakste onderdeel van een Powell stationaire motor omdat er geen constant brandstof-niveau in de sproeierbuis is. Je bent afhankelijk van het

Hier zien we een rosmolen in werking. Daarbij paardenkracht wordt omgezet in een roterende beweging om werktuigen of machines aan te drijven.

brandstofniveau in de brandstoftank welke afhankelijk is van de hoeveelheid brandstof die in de benzinetank aanwezig is.

Van de weinige motoren die over zijn is vaak de brandstof-toevoer/brandstofmengsel vorming op de een of andere manier aangepast. De benzinetank wordt vaak verhoogd, soms wordt er een carburateur (bijvoorbeeld van een Lister motor) gemonteerd of zoals ik heb gedaan, de benzinetank verhoogd en een vlotterkamer gemonteerd om een constant brandstofniveau in de sproeierbuis te krijgen.

Geen groot succes

Het openen en sluiten van de inlaatklep wordt niet mechanisch door een nok bewerkstelligd maar geschiedt atmosferisch door drukverschil dat tijdens de inlaatslag optreedt. Door de onderdruk in de cilinder tijdens de inlaatslag wordt de inlaatklep tegen een lichte klepveerspanning in open gedrukt door de druk in het inlaatkanaal. Dit is ook niet de meest efficiënte manier voor een goede cilindervulling en een goede mengselvorming. Voeg daaraan toe een in mijn ogen matige uitvoering van de carburateur en dan is het (voor mij) wel duidelijk waarom deze motoren geen groot succes zijn geworden. Honderd jaar na de productie van de motoren zijn de cruciale onderdelen (o.a. het drijfwerk) van beide motoren nog in goede staat, dus daar heeft het niet aan gelegen.

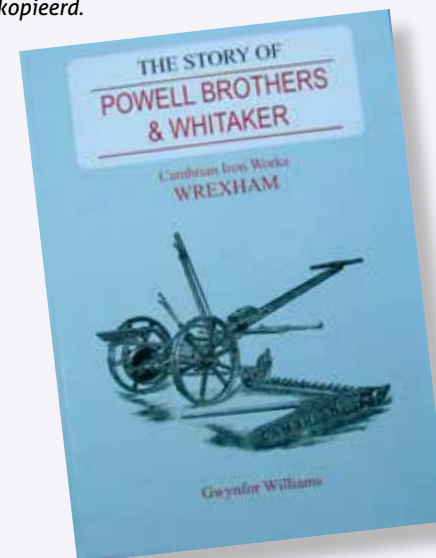
Om (onnodige) discussies te voorkomen nog even het volgende: mijn zienswijze op de Powell motoren, en dan met name de carburateur, hoeft niet de zienswijze van een ander te zijn.

Eenieder kan en mag er natuurlijk een andere mening op na houden. Mogelijk kijk ik met een te moderne bril naar de

originele Powell constructie/carburateur en ben ik verwend door modernere carburateurs die veel beter werken.

De restauratie van de beide Powell motoren met al zijn ups en downs is voor mij een mooie uitdaging geweest en eigenlijk is dat nog steeds zo, want er zijn nog een paar verbeterpuntjes die ik wil aanpakken.

Bronvermelding: bij het schrijven van dit artikel is gebruik gemaakt van informatie uit het boek *The Story of Powell Brothers & Whitaker* van Gwynfor Williams, ISBN 978-0-9954689-1-7. Voor de illustratie van het artikel zijn enkele foto's uit voornoemd boek gekopieerd.

Het boek: *The story of Powell Brothers & Whitaker* dat als naslagwerk heeft gediend voor het artikel over de historie van Powell Brothers Ltd.

Frans van Lith: 'Toen moest je alles zelf uitzoeken'

Restauratie zonder internet

Frans van Lith uit Lommel (B) reageerde op de oproep van de redactie aan de lezers om zelf ook eens de pen ter hand te nemen. Frans bood aan om een artikel te schrijven over het opknappen van een Kramer KW 160 in de tijd dat het internet nog niet bestond. Hij vergelijkt dat met de restauratie van een Porsche 218 waar hij nu mee bezig is en die veel makkelijker gaat doordat hij nu alles op het internet kan opzoeken.

Laat me eerst iets vertellen over mezelf: Ik ben geboren en getogen in Nuland, later gaan wonen in Heeswijk-Dinther en nog weer later verhuisd naar Lommel in België en daar woon ik nog steeds. Ik heb een opleiding Bankwerken gevolgd in Den Bosch en vervolgens Autotechniek in Den Bosch en Eindhoven. Deze opleidingen sloten perfect op elkaar aan en ik heb er ook veel profijt van bij mijn passie voor alles waar een dieselmotor in te vinden is. Mijn werklocaties waren de BAS in Eerde, DAF in Eindhoven en vanaf 1993 ASML Veldhoven. In 2021 ben ik met pensioen gegaan.

Ik kwam vroeger regelmatig bij een landbouwmechanisatiebedrijf en mocht daar graag rondkijken naar wat er allemaal aan ingeruild materiaal stond. Zo ben ik uiteindelijk ook aan mijn Kramer KW 160 gekomen. Dat was in het voorjaar van 1983, in een tijd dus dat er nog geen internet beschikbaar was. Ook waren er nog geen onderdelenmarkten van de HMT of van de KLV. De KLV bestond in 1983 nog niet eens, de HMT al wel maar lang niet iedereen kende het bestaan ervan. Het merk Kramer was bij ons in de streek onbekend en zelf wist ik ook niet wat voor type Kramer ik eigenlijk had gekocht. Op het ID-plaatje van mijn tractor stond niets vermeld over een type en ook stonden er geen gegevens van de motor op.

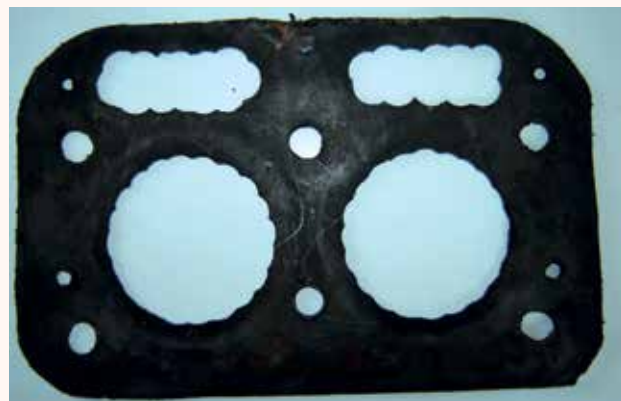
Het ID-plaatje verschaft weinig informatie

Het heeft nog jaren geduurd voor ik zeker wist dat mijn Kramer een type KW 160 was. Op trekkermeetings zag ik af en toe wel een andere Kramer, maar die waren net altijd iets anders dan de mijne. De 2-cilinder motor van mijn Kramer kwam me wel bekend voor. Dat was een Güldner 2DNS.

Ik heb uiteindelijk mijn meeste informatie weten te vergaren via het Historisch Landbouwmuseum in Wageningen. Dat is nu digitaal toegankelijk, maar dat was iets wat je in de jaren tachtig niet kon voorstellen. Nu is dat allemaal vanzelfsprekend.

Trekker was in slechte conditie

Over de restauratie zelf. Zoals gezegd heb ik de trekker in 1983 gekocht. Ik ben begonnen met de motor. Die was in een slechte conditie, had geen compressie en veel speling op de hoofd-lagers. Ik tilde met een koevoet het vliegwiel uit zijn lagers. Ik heb verder niets meer ondernomen en de motor helemaal uit elkaar gehaald. Ook was er een heel bijzondere koppakking gemonteerd, een die ik nog nooit eerder had gezien.

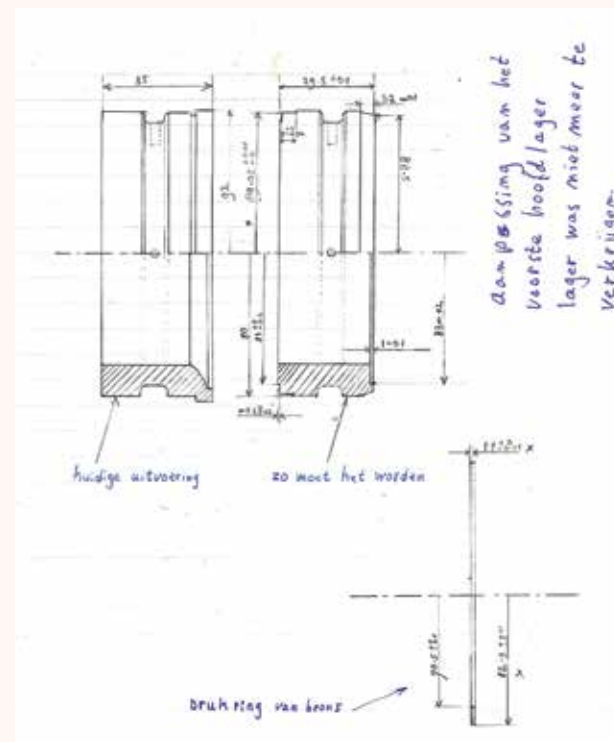
Zo zag de bijzondere koppakking eruit.

Bij de zuigers waren de topveergroeven uitgeslagen en zat er een flinke stootrand in de cilindervoeringen. Deze waren gelukkig nog gewoon nieuw te krijgen. Met het lagerwerk is het anders gelopen. De krukas heb ik bij een revisiebedrijf aangeboden en die hebben aangegeven dat deze niet meer te redden was. Het probleem was het rondslijpen waarbij de minimale tapdiameter buiten de tweede ondermaat lag.

Dan ga je je netwerk van collega's, bedrijven en kennissen aanspreken. Kijken en vragen wat er nog wel kon. Weet de ene het niet dan vraag je dat aan iemand anders. Na veel zoekwerk ben ik bij een bedrijf in Tilburg terecht gekomen dat gespecialiseerd was in hard verchromen en het behandelen van slijtvaste oppervlakten. Zij hebben de krukas perfect weten te redden.

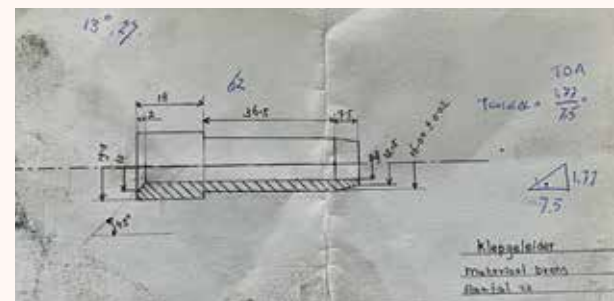
Maar toen moesten er hoofd- en drijfslag semilagers komen en dat was ook niet zo gemakkelijk. Het heeft me een paar maanden gekost om ze in bezit te krijgen en uiteindelijk heb ik ze in Enschede gevonden. De drijfslaglagers waren originele semilagers en die konden passend gemaakt worden op de krukstapten.

Met het voorste hoofdlager ging het net even anders. Het verkregen lager paste niet, maar wegens gebrek aan iets beters, heb ik dat moeten aanpassen met een losse axiale ring die in het lager is gekrompen en identiek gemaakt is aan het oorspronkelijke lager.

Tekening van het hoofd-lager.

Dat dit zou gebeuren was bij de aankoop van het lager al voorzien. De klepgeleiders heb ik ook ergens laten maken omdat ze niet verkrijgbaar waren.

Tekening van de klepgeleider.

Door dit alles heb ik de Güldner 2 DNS motor pas eind jaren tachtig in elkaar kunnen zetten, wat echter niet wil zeggen dat er voor die tijd niets gebeurd is. Ik heb het inspuitsysteem in orde gemaakt en tussendoor heb ik ook nog een Golf 1 diesel gerestaureerd waar ik jaren mee heb gereden en ook nog een Porsche AP238 opgeknapt.

De vooras, stuurinrichting en transmissie

De fusees van mijn Kramer hadden millimeters speling in hun lagers. Ook de fuseelagers zelf waren tot op de draad versleten. Deze heb ik opgelast en af laten draaien en de nieuwe lagers (vier stuks) daarop pas gemaakt. Ook de stuurkolom met het kegeltandwiel en hulpas heb ik opgelast en pas gemaakt in de nieuw gemaakte lagerbussen.

De transmissie was in orde, geen rare geluiden en geen vijlsel in de olie die uit de versnellingsbak en achterbrug kwam. Een kleinigheid was dat de bak bij het achteruit rijden in de vrije stand sprong. Dit is verholpen door een paar kleine schroefveertjes te vervangen.

Oppervlaktebehandeling plaat en gietdelen

Het lakwerk van de hele trekker is met remvloeistof verwijderd. Dit was destijds een perfect afbijtmiddel; heden ten dage werkt remvloeistof niet. Alles wat ingeroest is zoals de velgen, treeplanken en zo zijn gestraald en gegrondlakt.

Het begin is er, de eerste grondlak is aangebracht.

Het gehele motorblok is ontroest, de waterruimte is ontkalkt en ontroest en de oliekanalen zijn schoongemaakt. Die oliekanalen waren helemaal dicht geslipt. De oorzaak daarvan: uitstellen van het verversen van de olie en het niet toepassen van een oliefilter zoals we dat nu kennen. In plaats daarvan was er alleen een klein schraapfilter aanwezig dat bediend werd met de koppeling. De bovensmering, dus de kleptuimelaars en klepstelen zijn nooit gesmeerd geweest. Dit is ook aangepast en werkt nu wel.

Maaigarnituur plus messenbalk

Ook is geprobeerd om een origineel maaigarnituur krijgen maar dan moet je op zo'n minst weten wat voor een Kramer je hebt en ik wist toen nog steeds niet zeker of het wel een KW160 was. En ik kreeg er steeds meer zicht op dat je iets origineels wel kunt vergeten. Net zo goed als een dorspoelie op de aftakas. Die heb ik nog steeds niet. Een poelie was destijds optioneel of 'sonderklasse' zoals dat genoemd werd. Mijn enige mogelijkheid was om zelf een maaigarnituur passend te maken voor de Kramer. Dat is een Rasspe systeem geworden met een toen nieuwe messenbalk die ik regelmatig nog gebruik en die het perfect doet.

Het maken van een nieuw logo

Kramer trekkers hadden een prachtig gegoten logo. Die van mij had een beschadigd en gestanst logo van dun aluminium. Het zag er niet uit en daarom wilde ik graag een ander logo, het liefst een origineel Kramerlogo. Dat was in 1990. Ik was lid geworden van de HMT en plaatste in De Klep een 'te koop gevraagd' advertentie voor een Kramer logo. Ik kreeg een reactie, maar over de prijs kon ik het niet eens worden. Toen heb ik iets anders bedacht, zelf een logo gieten. Dat is dan wel niet origineel maar bij nader inzien vind ik dit acceptabel want je ziet geen verschil. Het werd dus gieten en heb zelf een oven gemaakt waarin ik in staat moest zijn om er aluminium in te smelten en ik had nog de uitdaging om toch ergens een logo in bruikleen vandaan te halen.

Zo mooi moest het logo worden.

Het bedrijf waar ik de Kramer gekocht had was bereid om aan mij, hun enige exemplaar van een trekker te halen en het uit te lenen. Ik heb er de boeken bij gehaald om meer inzicht te krijgen waaraan ik zou beginnen. De uitdaging zat hem in het bereiken van de juiste temperatuur om aluminium te smelten. Ook moest ik een aantal zuigers zien te vinden en oliezand te verkrijgen om een bed te maken waarin het geleend logo in gevormd zou gaan worden.

Dat invormen was een heel gedoe. Iedere keer bij het losmaken van het logo uit het oliezand gingen de letters stuk. Dit heb ik kunnen voorkomen door in de kleine oppervlakken van de letters spijkertjes te plaatsen zodat de afdruk voor 100% zou slagen.

Het logo in spiegelschrift in het oliezandbadje.

Frans aan het werk bij zijn zelfgemaakte oventje

Het logo in spiegelschrift in het oliezandbadje.

Maar ik was er nog niet. Hierbij een opsomming van een aantal problemen: De oven haalde de smelttemperatuur van het aluminium niet. Dat kwam doordat de te smelten zuiger te groot was. Dat heb ik opgelost door de zuiger in stukjes te zagen waardoor elk deeltje aluminium vlot op temperatuur kwam en wel ging smelten.

Te weinig volume aluminium aangemaakt. Midden in het gietstuk aangegoten waardoor veel verontreiniging in het gietstuk terecht is gekomen en onbruikbaar was geworden. De oplossing was om een gootje met een verzamelpunt buiten afdruk aan te brengen waardoor de verontreiniging naast het gietstuk verzameld kon worden.

Ook belangrijk was om de ondergrond waterpas te zetten. Maar door een aantal keren aan te halen had ik een perfect gietstuk. Nu moest het logo van achteren hol gemaakt worden zodat het aansloot op de contour van de motorkap. Hiervoor had ik een aantal boorgaten op een gelimiteerde diepte aan de achterkant van het logo aangebracht, en daarna met materiaal wegslijpen aan te passen zodat de boorgaten niet meer zichtbaar waren waarmee de missie geslaagd was. Het was toen inmiddels najaar 1990.

Weer een stap verder is de eerste Kramergroene lak aangebracht.

Had je dan het logo niet veel beter kunnen kopen? Nee, dit was een erg leerzame actie. Gewoon er zelf aan beginnen en een probleem niet uit de weg gaan.

De restauratie van het plaatwerk

Alleen de verstevigingen in de achterschermen waren er slecht aan toe. Die heb ik alle vier vervangen en het profiel was normaal verkrijgbaar. Het haaks omzetten van die profielen was ook niet zo eenvoudig. Ik heb er een tool voor moeten maken. Nu kijk je op de google en je ziet gelijk waar je heen moet om dat even te laten doen.

In de zomer van het jaar 1991 heb ik alles in de grondlak gezet en later de groene kleur van Kramer erop gezet. Het bijzondere was dat ik het spuitwerk buiten in alle vroegte heb uitgevoerd omdat het dan meestal windstil is en alles is goed gegaan. Daarna heb ik alles in elkaar gezet. Het mooie daarvan is dat je elke dag vooruitgang ziet.

Bijna alle elektra vervangen

Wat de elektra betreft: Bijna alles is vervangen, behalve de schakelaars. De klokjes zijn nieuw, de verlichting alles origineel Hella dacht ik, maar hier ging ik de fout in. Wat er misging is dat ik al het oude spul met het slopen weg had gegooid. Ik ging er van uit dat alles Hella was, maar mijn Kramer had Hassia verlichting. Toen heb ik er lang naar gezocht, nu kun je even googelen om te zien dat het weer te krijgen is. Met de uitgevoerde Hassia verlichting zie je pas echt goed uit welke tijd de trekker precies is. Het leuke daaraan is dat een klein detail een groot verschil kan maken.

Wat ik later heb gedaan is de Hella koplampglazen eruit en als reserve gehouden. Op een onderdelenmarkt heb ik toch nog een paar Hassia koplampglazen gevonden. De diameter was

hetzelfde en ik heb er ook meteen gele lampen in gezet. Dat mag eigenlijk niet maar niemand maakt zich hier druk om. De dynamo was er een van Bosch met geïntegreerde spanningsregelaar. Het jammere eraan is de beperkte laadcapaciteit en ze zijn erg prijzig. Wat ik gedaan heb is een kleine wisselstroomdynamo gemonteerd en wel zo dat ik altijd terug kan naar origineel. Probleempje: de dynamo paste niet onder de motorkap. Door er een stuk uit te halen zou dat wel lukken maar deze keuze heb ik niet gemaakt. Wat ik wel heb gedaan is de dynamo aan de bovenkant instelbaar maken. Dat was echter net niet genoeg, daarom ook aan de onderkant van de steun een instelmogelijkheid gemaakt door een slotgat in de steun te maken. Zodoende bleef de motorkap gespaard. Een spanrol heb ik ook overwogen om de overlengte van de V snaar weg te werken maar ik kon het net redden.

Geen twijfel meer over de identiteit

We hadden het over een kennisnetwerk als er problemen waren. We wisten nog steeds niet absoluut zeker wat voor een type mijn Kramer was. Dankzij dat we later dan toch over internet beschikten kwam ik iemand tegen die dit voor mij ging uitzoeken. Hij moest toch naar Zuid-Duitsland voor een excursie naar Gutmadingen waar Kramer gevestigd was. En hij kwam terug met een documentje waarin aangegeven werd dat ze aldaar die Kramer van mij kenden. Daarmee was zwart op wit bevestigd dat het een KW160 is. Dit maakte het aanvragen van een kenteken in België, waar ik inmiddels woonde, mogelijk

Uitgevoerde aanpassingen ten opzichte van het origineel:
Met wisselstroomdynamo uitgevoerd;
Radiatortafsteuning bovenkant aangepast;
Gaspedaal naast het rempedaal gezet;
De rode kleur bleek toch de originele kleur te zijn aldus het Duitse 'Versandschein'. Echter toch de groene kleur behouden;
Een gegoten logo in plaats van een gestanst logo;
Oliedruk- en watertemperatuurmeters aangebracht.

Naschrift

Tenslotte: de restauratie van de Kramer is ten einde en ik heb er veel van geleerd. Zou ik bepaalde dingen nu anders doen? Jazeker, ik vond altijd dat een restauratie van een trekker of wat dan ook, er niet beter uit hoefde te zien dan het moment dat de trekker uit de fabriek kwam. Daar kom ik van terug. Met perfectie heb je eer van je werk en je concurrentie doet dat ook. Zoveel mogelijk het originele benaderen, maar als je problemen voorziet door een slecht ontwerp en het is niet storend om het aan te passen en je kunt het terug bouwen naar het oorspronkelijke ontwerp dan vind ik afwijken toelaatbaar.

KW160		Fahrgestell-Nr.	
Versandschein Nr. 1675		63591	
Liefertermin:	15. Mai 1960	Auftrag-Nr.:	2021 Holland
Motor-Nr.:	10 706 0148	Getriebe-Nr.:	124213251
abänderung vorn, mit Felgen		Fabrikat:	KW
hinten, mit Felgen			
Ausf. f. Ber. 8-24/4,50-16			
Sonderzubehör:			
Mühlwerk komplett:	ohne	Fernthermometer	
Normmüllingerbolzen:		Rückscheinwerfer	
Mittelfingerbolzen:		Feststell. Lenkung	
Engfingerbolzen:		Kriechgang:	mit
Motortrieb:	mit	geringb. Zapfwelle:	
mit 2000 U/min		Kraftheber:	
vordere Kotflügel		Klemmscheibe:	
gehobte Lenkbrücke		Schwinde	
(Fahrräder links und rechts)		Obstbauausführung	
Sonstige Sonderausführungen:			
Werkzeugpaket ohne Wasserventil u. Luftpumpe			
Auf dem Typenbild nur Motor- u. Fahrgestell-Nr. angeben.			
Farbe: Rote Lackierung.			
Geprüft und abgenommen am:	16.5.1960	Unterschrift:	Fischer
Versand erfolgte am:	195	Unterschrift:	
Kundendienst ausgeführt:			

Het document van echtheid dook pas veel later op.

Een kopie van de omslag van het instructieboekje van de KW 160.

Dit is hem dan, de Kramer KW 160 waar Frans zo lang aan heeft gewerkt.

Inmiddels woont Frans alweer heel wat jaartjes in België, vandaar de Belgische nummerplaat.

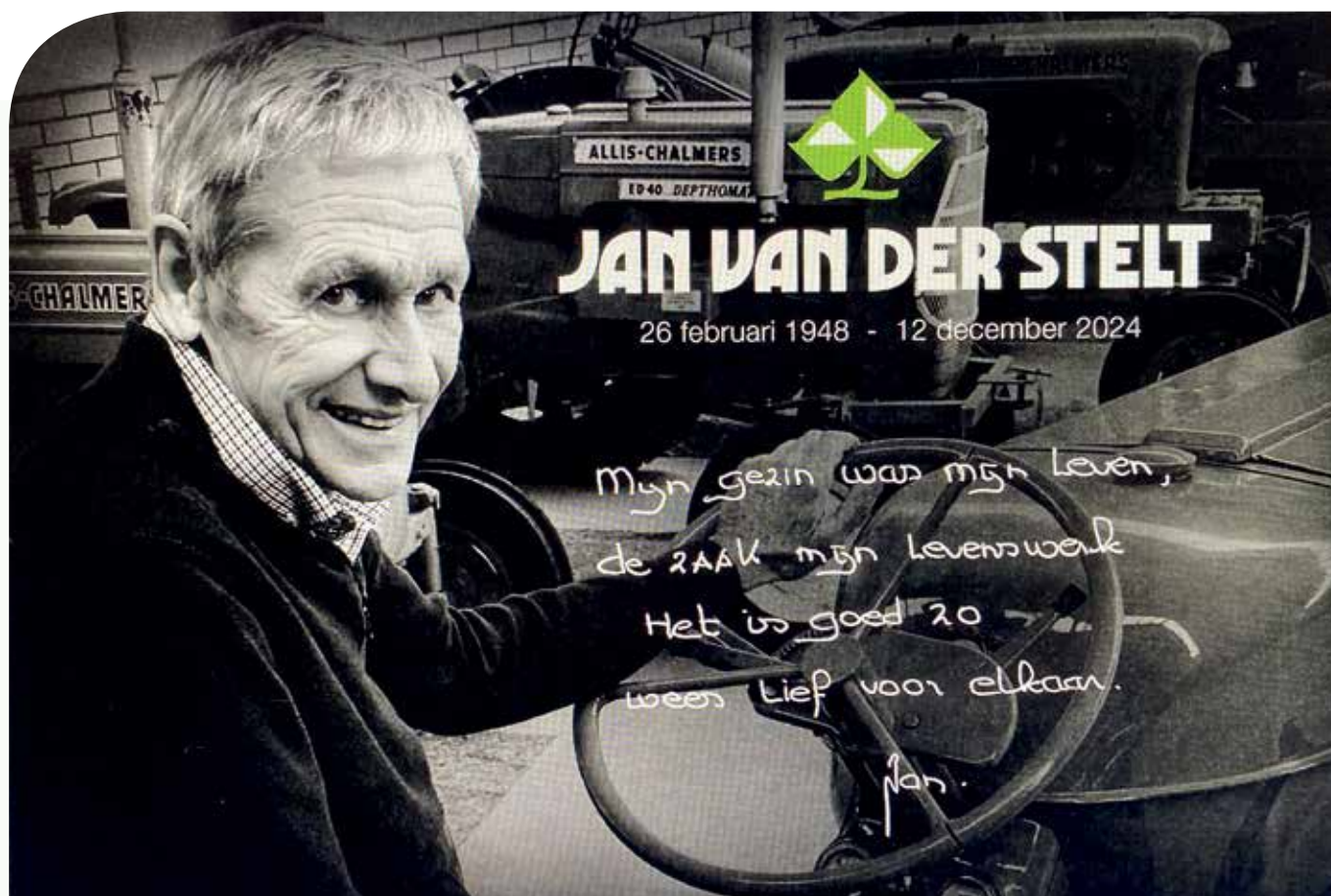
Deze Hanomag wordt Frans zijn volgende restauratieproject.

Frans aan het smeden.

Dit is de Porsche die Frans nu aan het restaureren is.

De rouwkaart met op de omslag de foto die ook bij het artikel in de rubriek Oldtimer van het vakblad Trekkerweb van mei 2023 stond.

Ter herinnering aan Jan van der Stelt 1948-2024

Tekst en foto's:
Jan van Zuilen

Met hart en ziel Allis-Chalmersman

Op 12 december jl. is Jan van der Stelt uit Waarland overleden. Hij is 76 jaar geworden. Jan was vooral bekend van de grote vloot groene tankwagens met in witte letters de naam Van der Stelt BV erop, waarmee hij door heel Nederland heen meststoffen en rioolslib vervoerde.

Oldtimerliefhebbers kennen hem echter vooral van zijn verzameling Allis-Chalmers tractoren. In april 2023 had ik een interview met Jan voor de rubriek Oldtimer van het vakblad Trekkerweb. Een van de foto's bij dat artikel sierde ook zijn rouwkaart. In overleg met zijn nabestaanden plaatsen we in dit nummer van De Klep een samenvatting van het artikel uit Trekkerweb.

Jan van der Stelt groeide op in de Wijkermeerpolder bij Assendelft. Zijn vader had daar een akkerbouwbedrijf dat Jan heeft overgenomen en uitgebouwd tot wat nu de firma Van der Stelt is. In 2019 heeft Jan zijn bedrijf verkocht om zich vanaf toen met hart en ziel te wijden aan zijn grote passie: het verzamelen en restaureren van oude Allis-Chalmers trekkers. Dat was het merk waar zijn vader mee boerde en waar Jan op leerde trekker rijden. Op de binnenkant van zijn rouwkaart stonden enkele fotootjes van vroeger afgedrukt waarop we de kleine Jan achter het stuur van een Allis Chalmers zien zitten.

Jan had zijn verzameling van 26 trekkers plus een combine van Allis Chalmers uitgesteld in een grote loods op de plek waar vroeger het akkerbouwbedrijf van zijn familie stond. Toen ik Jan in april 2023 bezocht voor het maken van een artikel in

Trekkerweb was het de zaterdag voor Pasen, een weekend waarin het wemelt van de toertochten voor oldtimers. Jan zou zelf op Tweede Paasdag met een WD45 meedoen aan een toertocht in de omgeving van zijn woonplaats. Hij had die trekker al buiten klaar staan op een drie-assige autotrailer achter zijn BMW X5 om hem mee te nemen van Assendelft naar Waarland. Het is maar een kort toertochtje, vertelde Jan. „En dat is eigenlijk maar goed ook want een Allis-Chalmers is geen ideale trekker voor een toertocht. Daar lopen ze niet hard genoeg voor. In Amerika was dat geen punt, daar reden ze zo van de schuur uit het land op, maar bij ons in Nederland moet je met een trekker vaak eerst een stuk over de weg en dan is het best hinderlijk als ze zo weinig snelheid hebben. En bij een toertocht hou je er ook iedereen mee op.”

Die slakkengang was trouwens een van de weinige minpuntjes die Jan kon bedenken, want verder kon hij geen kwaad woord over Allis-Chalmers horen. „Het waren heel fijne trekkers om mee te werken. Voor hun tijd waren ze ook best wel modern. Allis Chalmers was het eerst met trekkers op luchtbanden en ze hadden ook al een onafhankelijk aftakas, ver voor andere merken daarmee kwamen.”

Jan van der Stelt had zijn verzameling Allis-Chalmers trekkers in een grote loods staan.

De D21 is van 1962. Jan kocht hem in Canada.

Jan had ook enkele fraai gerestaureerde rupstrekters.

Jan startte de HD5 om te laten horen dat de 45pk sterke tweecilinder tweetakt dieselmotor met mechanische blower minder herrie maakt dan je zou denken.

De WD45 was Jans favoriete Allis-Chalmers. Zijn vader heeft er een paar gehad, alleen niet in de uitvoering waarmee hij de toertocht zou rijden. Dat is er een met de zescilinder Buda-dieselmotor. Op zich een prima aggregaat, maar hij was eigenlijk te sterk voor de WD45, vertelde Jan. „Vooral de achterbrug ging daar vaak door kapot.”

Een maiskolvenplukker opgebouwd op een Allis-Chalmers WD.

Jans vader heeft alleen maar WD45's gehad met een viercilinder benzine/petroleummotor. Ook de meeste andere Allis-Chalmers op het ouderlijk bedrijf waren petroleumtrekkers. Dat die de naam hebben slechte starters te zijn, was volgens Jan onzin. „De petroleumtrekkers van Allis-Chalmers zijn juist heel vlotte starters. Ook de hele oude types die nog geen

De WD45, waarvan hij er drie had, was Jans favoriete Allis-Chalmers.

startmotor hadden en die je met de slinger moet starten, slaan meteen aan. Een halve slag met de slinger is al genoeg." Als een petroleumtrekker een keer niet start kwam dat volgens Jan vrijwel altijd doordat er nog petroleum in de carburateur zit en op petroleum starten gaat niet. „Ze starten alleen op benzine. Daarom moet je, voor je een petroleumtrekker afzet, zorgen dat alle petroleum uit de carburateur op is.”

Het verzamelen van oude Allis-Chalmers is ergens halverwege de jaren tien begonnen. Het kwam zo, vertelde Jan: „Ergens achter in een hoek van mijn bedrijf stond nog altijd een type G-werktuigendrager, die mijn vader in 1948 nieuw had gekocht. Ik heb er zelf ook heel veel uren mee gemaakt, vooral om te schoffelen. Toen ik dat ding weer eens zag staan, leek het me een leuk idee om hem op te knappen en toen ik daar eenmaal aan begonnen was, kreeg ik er zoveel schik in, dat ik meer oude Allis-Chalmers ben gaan restaureren.”

De meeste trekkers uit zijn verzameling had Jan in Nederland en België gekocht, meestal met een hoop werk eraan, maar dat vond hij geen bezwaar. „Het sleutelen aan zo'n oude trekker is een hobby op zich. Ik kan ook best veel zelf. Alleen als het heel ingewikkeld wordt haal ik er iemand bij en dan is er altijd wel iemand te vinden die mij graag helpt.” Ten tijde van mijn bezoek werkte Jan aan een FD4. Dat type Allis-Chalmers was volgens hem in Nederland nauwelijks geleverd. „Dat had te maken met bedrijfspolitiek. Allis-Chalmers had behalve in Amerika ook fabrieken in Frankrijk en Engeland, maar het was natuurlijk niet in het bedrijfsbelang als die fabrieken met elkaar gingen

concurreren. Daarom was de afspraak dat in Nederland van het type D4 vooral de Engelse zou worden verkocht, de ED4 en niet de Franse FD4.”

Van het type eronder werd juist wel de Franse versie in Nederland verkocht. Dat was de FD3 met een viercilinder Perkins motor. „Die hebben wij vroeger thuis ook gehad,” vertelde Jan, „fijn aan die trekker was dat hij een aparte aandrijving voor de maaibalk had, maar die motor vond ik geen succes. Hij startte slecht en had gauw last van een lekkende koppakking.”

Importeur van Allis-Chalmers was destijds de firma Louis Reynders uit Amsterdam. „Mijn vader had daar een goede band mee,” vertelde Jan, „als er een nieuw type trekker of werktuig op de markt kwam liet Louis Reynders die vaak eerst een paar weken door mijn vader testen. Als zo'n trekker of werktuig goed beviel, kocht mijn vader het.”

Het topstuk uit de verzameling Allis-Chalmers was een D21 uit 1962, die Jan in Canada had gekocht. Die D21 was in alle opzichten een Amerikaan, met een hoge zit, koplampen in de achterspatborden, geen vierwielaandrijving, geen hefinrichting, maar wel met brede achterbanden en wielgewichten. Jans op een na grootste AC was een One Ninety XT uit 1965.

Jan was ook bijzonder trots op zijn verzameling rupstrekken van Allis-Chalmers. Daar had hij er vier van, waaronder een type HD5 die vader Van der Stelt in 1948 samen met een broer nieuw

Dit is de WD45 met de zescilinder Budamotor. Jan had hem klaar staan om mee te nemen naar een toertocht op Tweede Paasdag 2023.

had gekocht. Via een omweg is hij die rupstrekker weer terug in de familie gekomen. Hij was in 1970 ingeruild, maar in 2008 kon Jan hem weer terugkopen. Bijzonder aan de HD5 is de van General Motors afkomstige tweecilinder tweetakt dieselmotor met mechanische blower en een vermogen van 45pk. Maakt dat geen vreselijke herrie? vroeg ik Jan. „Valt reuze mee,” zei hij en om te laten horen hoe die motor klinkt, stapte hij op de trekker om hem te starten. Dat lukte aanvankelijk niet, maar toen Jan na de zoveelste poging de moed wilde opgeven, sloeg de tweecilinder, flink rokend, aan. En inderdaad: hij klonk minder rauw dan je van zo'n dikke tweecilinder zou verwachten.

Jan is begraven van uit zijn loods. Zijn kist stond midden tussen de trekkers en hij is ook met een van zijn trekkers naar de begraafplaats gebracht. Onderweg passeerde de stoet het pand van de firma Van der Stelt op het industrieterrein in Beverwijk, waar het personeel was uitgelopen om hun vroegere baas de laatste eer te bewijzen.

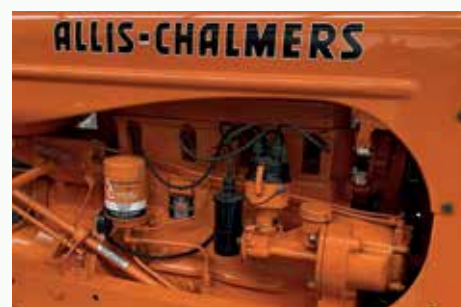
Het type FD4 met de F van Frankrijk, is in Nederland nauwelijks verkocht, de Engelse ED4 wel.

Dit is die Budamotor die volgens Jan eigenlijk te sterk was voor de WD45.

De hobby van Jan begon met het restaureren van deze Allis-Chalmers G werktuigendrager.

De meeste trekkers uit de verzameling hadden een benzine/petroleummotor, zo ook deze WD45.

Op weg naar de begraafplaats passeert de rouwstoet het bedrijf van Jan, waar het personeel was uitgelopen om hun baas de laatste eer te bewijzen.

Ploegen in het Land van Heusden en Altena

Op zaterdag 14 september 2024 werd in het Land van Heusden en Altena voor de zestiende keer een ploegdag gehouden voor liefhebbers van oude trekkers. Johan Straver schreef voor De Klep onderstaand verslag en blikt ook terug op het ontstaan van deze traditie.

Destijds zo rond 2008 is het mijn vader die met een paar medehobbyisten het idee oppert om weer eens een ploegdag te organiseren. Jaren daarvoor zijn ze al een paar keer op uitnodiging ergens anders wezen ploegen. Maar het zou mooi zijn als het ook bij ons zou kunnen. In overleg met akkerbouwer Arjan de Graaf, die destijds land in bezit had achter het ouderlijke huis, mocht daarop geploegd worden. Met een aantal medehobbyisten uit de streek ontstond zo een groep van ongeveer tien man. Een ploegdag zonder officiële wedstrijdreglementen maar waarbij men allemaal achter elkaar kon rijden om zo de gehele akker om te ploegen. Wel natuurlijk dat iedereen op een afgesproken diepte ploegt en het zo netjes mogelijk moet gebeuren. We zijn tenslotte te gast bij een ander op zijn land. Tussen de middag was er brood en soep dat geserveerd werd in onze eigen loods waar de trekkers van mijn vader en die van mij staan. Aan het eind van de dag onder het genot van een biertje of fris werd nog eens nagepraat en keek iedereen met een tevreden gevoel terug op een prachtig geslaagde dag. Ploegdag Almkerk was geboren!

Het jaar erop werd het weer georganiseerd en zo is dat op deze manier tot 2012 zo gebleven. In dat jaar werd er voor het laatst geploegd in Almkerk omdat de bewuste akkerbouwer niet meer de beschikking had over het land waarop we ploegden. Maar gelukkig konden we wel in Dussen gebruik maken van een perceel. Dus vanaf het jaar erop werd er geploegd in Dussen. Veelal op een perceel gelegen aan de Oude Straat en soms ook wel eens direct achter de boerderij van Arjan de Graaf. Ieder jaar werd de datum besproken, georganiseerd en in samenwerking met Jaap van Burgel en Jan van Steenis de nodige voorbereidingen getroffen voor zowel de inwendige mens als op het land zelf. Door de jaren heen is zo ieder jaar altijd wel met een vast groepje geploegd. De eerste jaren kon ik zelf nog niet mee ploegen omdat ik nog niet over een ploeg beschikte. Wel kon ik een cultivator lenen om zo ook lekker bezig te zijn. Vanaf 2015 ben ik ook mee gaan ploegen met mijn eigen trekker, een Allis-Chalmers One Ninety XT en een Rumpstad 3-schaar ploeg in de hef. In 2021 heeft mijn vader dit voor het laatst nog zoveel mogelijk meegemaakt en op de dag zelf ook nog geploegd. Na zijn

overlijden later in 2021 was het voor mij ook al snel duidelijk dat het erg jammer zou zijn als we dit niet meer voort zouden zetten. Ik wilde graag de traditie voortzetten en andere mensen zouden graag weer meedoen. Het jaar erop in 2022 is er vanwege weersomstandigheden helaas niet geploegd, de grond was door de droge zomer te hard en te droog. In 2023 konden we wel ploegen en toen hebben we er weer een prachtige dag van gemaakt.

Zaterdag 14 september jl. was het weer zover. We konden en mochten weer ploegen. Arjan de Graaf had nu voor ons een mooi perceel tarwestoppelland in Nieuwendijk beschikbaar. Nu werd er dus voor het eerst in Nieuwendijk geploegd. Het was een prachtig stuk land van acht hectare groot. De dagen ervoor waren voor ons nog wel een beetje spannend of het door de regen niet te nat zou gaan worden. Maar dat viel alles mee, op de vrijdag ervoor was het al goed droog weer en ook de zaterdag zelf was zonovergoten. Op vrijdagmiddag hadden Jaap, Jan en ik alvast het een en ander uitgezet en een klein beginnetje gemaakt zodat we zaterdag direct aan de slag konden. Zaterdagochtend waren we weer present op het land en konden we verder gaan. Ook de overige deelnemers kwamen aan op het land en iedereen kon weer naar hartenlust ploegen.

De kleigrond liet zich prachtig omkeren en met een mooie groep van uiteindelijk elf deelnemers en een leuke diversiteit aan trekkermerken hebben we een prachtige dag weer gehad. 's Ochtends met zijn allen eerst een bakje koffie en koek en tussen de middag de gezamenlijk lunch met traditioneel friet en/of een snack erbij. In 2023 heb ik met de trekker en ploeg van mijn vader meegedaan, een Allis-Chalmers D17 diesel met een 2-schaar getrokken IH-ploeg. In 2024 heb ik weer op mijn eigen trekker gereden. En ook nu konden we met zijn allen weer terugkijken op een zeer geslaagde zonnige dag en aan het einde van de dag lag het land er keurig geploegd bij.

Hopelijk kunnen we dit nog vele jaren voortzetten en mogen we nog lang gebruik maken van het land zodat er nog vele mooie jaren volgen.

Een Oliver 77 diesel tijdens de ploegdag 2010.

Tussen de middag gezamenlijk eten in de schuur met soep en broodjes.

De ploegdag 2012, toen nog in Almkerk.

De vaste 'ploegtrekker' van mijn vader, een Allis-Chalmers D17 diesel en IH 2-schaar getrokken ploeg. Hier tijdens het ploegen in 2017.

Het blijft zeker altijd een mooi gezicht, zo een hele stoet trekkers achter elkaar in het land. Zoals hier in 2017.

Mijn 'eigen' trekker met ploeg. Een Allis-Chalmers One Ninety XT uit 1970 met Rumpstad 3-schaar. Gevolgd door een McCormick WD9 en Massey-Harris 55k. Ploegdag 2021

Overzicht van de ploegdag van 2018.

Ploegen 2024 aan de Gijsbertweg te Nieuwendijk.

Het land begon steeds bruiner te kleuren om de omgekeerde kleigrond.

Met de HMT op reis in 2025!

Kies voor een busreis met de **HMT naar Frankrijk** met de grootste oldtimershow Rétromoisson met 500 tractoren en 80 combines. Ontdek de agrarische ontwikkeling van Frankrijk met 12 bezoeken aan musea en privéverzamelingen. Een unieke week vol historie waar HMT'ers Margot en Paul Rutten de vertaling verzorgen.

In mei beleven we de **2e Engels Verleden reis**, waar je het Engelse verleden ontdekt in een ander gebied dan de 1e aflevering van deze nieuwe reisserie. Bezoek de twee grootste oldtimer shows van het mei-weekend plus musea over stoommachines, militaire paratroepen, wereldse industriële innovaties.

Je zag nog nooit zoveel tractoren en machines als deze **HMT Reis naar de USA** voor de grootste oppervlakten aan historie en toekomst. Beleef het op vijf grote shows, waaronder Half a Century of Progress, Farm Progress en Old Treasures Reunion. Je kunt deze reis verlengen naar Washington D.C. en New York.

Bekijk de volledige programma's met reissom de website HMTKlep.nl of stuur een e-mail aan info@hmtreizen.nl en vraag de flyer op die op verzoek ook per post verstuurd wordt.

Zo 10 t/m zo 17 augustus 2025

HMT Reis Frankrijk

Dag 1 - zondag 10 augustus 2025

We stappen om 08:30 op in Zwolle, om 09:15 in Wilp en om 10:45 in Meerkerk. We rijden naar België waar we het industriële erfgoed in het Industriemuseum te Gent bezoeken. We overnachten in Frankrijk.

Dag 2 – maandag 11 augustus 2025

Wortels Plattelandsleven en kasteel Martainville

In de ochtend bezoeken we een verzameling van aangedreven gereedschappen die gebruikt werden voor ambachten, voordat de moderne landbouwmachines hun intrede deden. 's Middags dwalen we door een kasteel vol Franse historie, waar we de tijd nemen om het te verkennen met een Nederlandse audio-uitleg. De dag sluiten we af met een overnachting in Rouen.

Dag 3 – dinsdag 12 augustus 2025

La Compa en zuiveltechniek Laval

La Compa is het 1e Landbouwmuseum van Frankrijk. Hier openen we de gerestaureerde tractoren en machines te bekijken, evenals een indrukwekkende chronologische weergave van de motorisering van de landbouw door de jaren heen. Dit bezoek staat nog niet vast, maar we hebben alvast een passend alternatief voor het geval het niet door kan gaan. Na de lunch reizen we naar Laval, waar we de oorsprong ontdekken en de industriële geschiedenis van de zuiveltechnieken zien.

Dag 4 – woensdag 13 augustus 2025

258 Tractoren en Dufresne

Een hoogtepunt van de reis is het bezoek aan deze uitgebreide tractorencollectie. In de middag verkennen we niet alleen landbouwvoertuigen, maar ook auto's, vrachtwagens en legervoertuigen uit de periode van 1850 tot de jaren '50 van de vorige eeuw. De dag sluiten we af met een overnachting in Tours.

Dag 5 – donderdag 14 augustus 2025

Vierzon en Bourgondische landbouwhistorie

De plek waar ons 1e bezoek is, is niet groot met wel heel bijzonder. In de oude productiehuis waar de VIERZON gemaakt werd staat een kleine collectie. Op de volgende plek treffen we een museum wat meer een vereniging van eigenaren waar landbouwmachines en andere voorwerpen tentoongesteld staan. We reizen naar ons hotel waar we 2 nachten verblijven.

Dag 6 – vrijdag 15 augustus 2025 42e Rétromoisson

Levendige viering agrarisch erfgoed van Frankrijk

We verblijven de hele dag op deze tentoonstelling waar je meegenomen wordt als een reis terug in de tijd. Demonstraties, ambachtelijke vaardigheden, klederdrachten en cultuur, lokale producten van kaas en wijt tot handgemaakte goederen maken het tot een evenement voor alle leeftijden. Er zullen zo'n 500 tractoren zijn en 80 combines die gaan oogsten op deze dag.

Dag 7 – zaterdag 16 augustus 2025

Stationaire motoren, tractoren en automuseum Reims

Het eerste stuk van de dag leggen we een flink stuk af en bezoeken aan het einde van de ochtend het automuseum in Reims waar 250 historische voertuigen netjes opgesteld staan. Na de middag rijden we weer een flink stuk en zijn dan in Luxemburg

om een privécollectie tractoren te bekijken die op een bijzondere wijze gepresenteerd staan.

Dag 8 – zondag 17 augustus 2025

Nog één bezoek en dan terug naar de opstapplaatsen

In de ochtend zijn we terug in Nederland en sluiten deze reis af in het museum van Theo Verkoelen waar hij samen met zijn zoon Mike een diverse verzameling heeft waarbij grote stationaire motoren en ook enkele laat draaien tijdens dit bezoek. Daarna is het tijd om terug langs de opstapplaatsen te gaan. Vol van indrukken hoe het in Frankrijk er door de eeuwen heen, op het platteland eraan toe ging.

HMT Reis Frankrijk 10 tot en met 17 augustus 2025. Reissom € 1735 'all-inclusive'. Alleen de drankjes in de bar en alcoholische drankjes in de bus zijn voor eigen rekening. Voor de rest is alles verzorgd en inclusief. Geef u op voor 25 maart en krijg € 50,- vroegboekorting.

Kijk voor de volledige programma's op de website van De Klep.

De reizen reis worden begeleid door Anne-Marie Rege-link-Koetsruiter, sinds 2013 de ervaren reisleader van HMT.

In 2025 vertrekt ze met haar 150e groepsreis – een mijlpaal!

Het draadeind.

Het was op een kwade dag dat ik de kap monteerde.
(beschermkap gloei-eikel bovenop onze ene cilindrige INDUSTRIE)

KWAP!

kraakte dat ene draadeind rechts-voor... sorry; aan stuurboordzijde, precys boven de startklep.

(heb ik in de tekening weggelaten)

Deze klep kan tevens de ketels weer op druk brengen als de motor draait (zie blz 6, KRUKAS nr. 3, 2005) Die wordt dan aardich heet; zou dat er mee te maken hebben?

HO-HO, ik dwaal weer af... Daar zat ik dan met die moer + stuk draadeind in m'n hand.

GLOEIENDE, GLOEIENDE!

De andere 5 moeren (sleutel $\varnothing 32$ mm) er ook maar weer af, die zware gietijzeren helm bijna in het kanaal gezeild, en:

Ja hoor, precies vlak met de bovenkant van de cylindereksel afgebroken. Dus het restant wat er nog in zit, maar wel uit moet, kun je nergens beet pakken! **HOE DIT OP TE LOSSEN?**

(citaat uit handleiding (voor de bediening/niks over reparatie)):

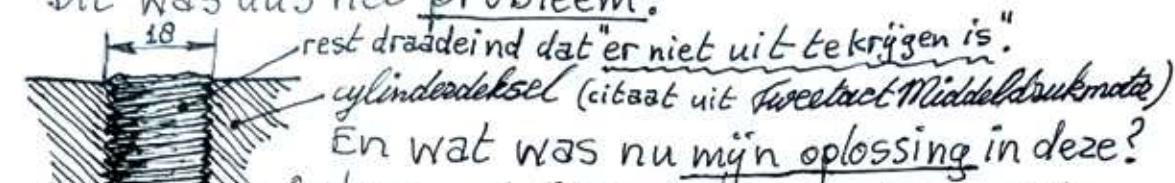
"... dan zoekt men de oorzaak en vermijdt een in het wilde proberen!" Nou, de oorzaak is duidelijk, maar hoe zit het nu met de oplossing?

37

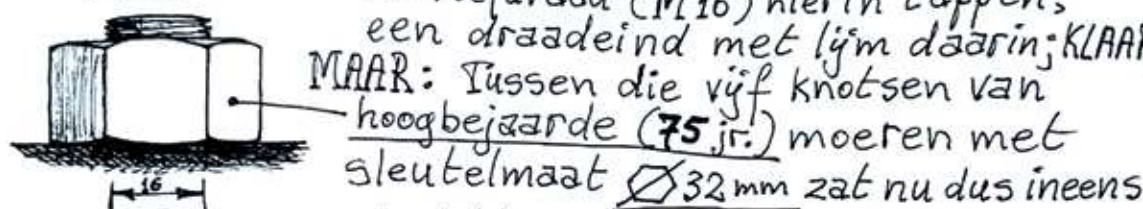

blader, blader, blader... okee, dan maar boor, boor, boor

Ik zal niet uitwiden over verschillende soorten Schroefdraad (vroeger had elke dorpsmid z'n eigen schroefdraad) maar gewoon wat milimeters noemen. Dit was dus het probleem:

En wat was nu mijn oplossing in deze? Awel: een gat ($\varnothing 14$ mm) boren in het midden, schroefdraad (M16) hierin tappen, een draadeind met lijm daarin; **KLAAR!**

zo'n lekker jong ding met $\varnothing 24$ mm. Boven op de motor; geen gezicht! Dus: een stuk zeskant 32 uit het magazijn, op de goede lengte (lees: hoogte) afzagen, gaat je $\varnothing 14$ mm erin, daarin (fijne) schroefdraad M(etrisch) 16;

KLAAR! Prijsvraag: ik hoorde achteraf een nog betere oplossing voor dit probleem; wie kan dat raden? (Er zijn misschien vast wel diverse mogelijkheden, en ik wil ze graag ALLEMAAL weten! Echter ik heb één antwoord op de harde schijf uitgekozen als de juiste.)

Oplossing van de vorige keer: Staal kun je zacht maken (uitgloeien, heet dat) door verwarmen en daarna zeer langzaam af te koelen in de lucht. Iets sneller afkoelen kan in olie, nog sneller in water.

Maar de vraag ging dus over **KOPER**: (pas op: geel koper bestaat niet! Dat is messing; koper gemengd met zink)

38

Jaap Beetsma sl.b. «FEINT» 06-22091889

Plaats op eenvoudige wijze zelf uw gratis advertentie.

Stuur uw Kleppertje in via de HMT-site: www.hmtklep.nl/adverteren/ Met foto aanleveren is mogelijk tegen betaling van €5,-. Een Kleppertje per brief stuurt u toe aan: HMT, t.a.v. Jacques Werts, Rijksweg Zuid 6, 6037 RD Kelpen-Oler. Maximaal 200 karakters (ongeveer 6 regels) per rubriek, per uitgave. Kleppertjes met een commercieel karakter worden niet geplaatst. **Opgeven van Kleppertjes kan uiterlijk tot en met de 20e van de oneven maanden.** Verlate aanlevering betekent automatisch plaatsing in de eerstvolgende uitgave van De Klep.

De redactie neemt een beslissing over het moment en de publicatie van de aangeleverde tekst.

AANGEBODEN

Houtklier op wielen 380 v, solide klover. Fittingmat 2.5 t/m 4duims. Tankwielen met as. vloeistofpomp 380v. Div rood koperen vaten. Ad v/d vd Kerkhof Mob. 0615172514 advandekerkhof@live.nl

Voor onderdelenboeken, werkplaatshandboeken en bedieningshandleidingen origineel, kopie of op CD zie: www.onderdelenboeken.nl, zuiger F1M414. (Niet Op Zondag) J Huls Mob. 0657032408 joan.huls@gmail.com .

Steekas Bautz as 120 ; antieke ijzerknipmachine ; hefblok Deutz F 2 L 514 ; Joop Willems Mob. 0623632806 jpmwillems@hetnet.nl

Twee schaar wielploegen met Palkast hefinrichting . Jan van den Eerenbeemt Liessel Mob. 0650288096 technochemie@hetnet.nl

Grasmaaimachine, origineel voor achter het paard, omgebouwd voor achter de tractor. Foto op te vragen via What's App. Koos Janssen Mob. 0683251436 janssenkoos@hetnet.nl

John Deere kalenders 2002 motorbooks calendar 2004,2005,2006,2007,2009 16 month calendar John Deere collector items 2000, John Deere Dag kalender2006, J. D. 2010 Legacy calendar J.D.2011 Vintage Calendar , Deutz-Fahr kalender 1989-1999 ,Catalogus Louis-Nagel 1978 Wiel Kicken Mob. 0653794226 jmwkicken@ziggo.nl

Wegens opruimen Magazijn: Originele Deutz Werkplaatshandboeken alle typen Dx/Intrac/06 + 07- Series incl. folders. Jan Vernooij Mob. 0651779016 landbouw@hetnet.nl

Hanomag JR 425 met hefinrichting, bouwjaar, gerestaureerd en gespoten. Nieuwe accu, verlichting, banden en dynamo. Koos Janssen Mob. 0683251436 janssenkoos@hetnet.nl

Div. magneetontstekingen en houtgasgeneratoren . Ook losse delen en reparatie Jan van den Eerenbeemt Liessel Mob. 0650288096 technochemie@hetnet.nl

LE-ROY radiator ± 1925. 2x gietijzeren voorwiel voor Ford Major. Gar-Wood lier van Diamond ± 1936. Zware pot krik 20 ton. Moës 16 pk gloeikopmotor bouwjaar 1930. Martien van de Kerkhof Mob. 0626236203 martienenthea@hotmail.nl

Voor onderdelenboeken, werkplaatshandboeken en bedieningshandleidingen origineel, kopie of op CD zie: www.onderdelenboeken.nl, zuiger F1M414. J Huls Mob. 06-57032408 joan.huls@gmail.com (Niet Op Zondag).

Diverse stationaire motoren, 2 Petters 4 Takt1cil lucht gekoeld, 1 Siddely Armstrong 1 cilinder lucht, 1Petter 2cil Lucht, 1 Petter 2 cil watergekoeld alle diesel, 1Jap 1cilinder 2Takt benzine met carliste, licht generator 24 v 9 A defensie. C.J. Francke Mob. 0657249296 leofrancke@zeelandnet.nl

Deutz D15 1956 met handhef en maaibalk, nieuwe banden. ALLEN motorzeis met villiers motor, nieuwe vingers. Jan Blom Mob. 0620409348 tinejanblom@gmail.com

PZ Cyclo maaier 135, in nette staat. PZ Strela hooischudder. PZ Strela onderdelen. Weide pomp. Bram Muijlenburg Mob. 0629534064.

Originelen en/of Kopieën van oldtimer trekker boeken. Werkplaats-, Instructie- en/of Onderdelenboeken. Tel. 020-6164375/ E-mail: landbouw@hetnet.nl of whatsapp: Mob. 0645153261 Marianne van Schie.

Mijnheer Deutz heeft originele folders in de aanbieding van het Deutz Intrac Systeem 2000 en van de 06 +07 + DX- Series trekker folders. Jan Vernooij uit Nieuwegein Mob. 06 51779016.

Mc Cormick D436 achterbrug compleet met drijfassen. Brandstoftank. Winterjas met beugel (rood). Jan Hollebrandse Mob. 0657998566 jhollebr@planet.nl

Hanomag R420 lopend met kenteken kan geleverd worden met hef en maaibalk. Mc Cormick WD6 gereviseerd, Belarus MT3, UTB 520 standaard, Fiat SOM55, Farmall A-Hen M, Diverse tractor binnenbanden en voor en achter tractorbanden. Piet van den Broek Mob. 0622668910 pcmvdbroek@gmail.com

Mob houtkloofmachine 380 v. Stortkar wielen 1.35 m. Zw gietijzeren zaagtafel blad 70 cm. Div roodkoperen watervaten. platte poulie 22 bij 25 cm asgat 63mm. Nieuw fittingmat 2 t/m 4 duim. Ad van de Kerkhof Mob. 0615172514 advandekerkhof@live.nl

Wielgewicht van Farmall A. Nico van den Hoek Mob. 0612516380

Grondschaaf van 2 mtr. verstelbaar. Grondrees MALETTI werkbreedte 1.60 mtr. Hooihark KUHN 3 mtr. met afneembare armen. Francois Hermans +32 11521065 / GSM +32 492624085 lucas.hermans@skynet.be

Stel wielen van Volvo laadschop LM621 Maat 13-30 Deze passen op een BM 350-600-650-700 Het zijn velgen met vaste schijven. Banden zitten nogal wat ouderdomskloven in € 50,-. Ouderwetse lange leren motor of brommer jas met leren muts. Maat 50 is in goede staat € 25,- Jo de Cock 0623585472 joencorrey@zeelandnet.nl

Fordson Major 1954 Volledig gerestaureerd. Flor van Beek +32 479770276 dirkvanbeek@gmail.com

2 Kalkstrooiers elk 2 m. breed. 1 hef gedragen op luchtbanden (AMAZONE) en 1 dissel getrokken op houten spaakwielen . Jac Engels Mob. 0651341250 j.engels10@outlook.com

'Wie het weet mag het zeggen'

Als ik op bezoek ga bij een hobbyist zie ik naast tractoren, stationaire motoren en andere werktuigen, ook voorwerpen waarvan ik niet weet waar het voor heeft gediend of hoe het heeft gewerkt. Dat ik het niet weet is op zich niet zo vreemd, maar als ook de eigenaar het niet weet te vertellen, wordt het een ander verhaal.

In deze rubriek worden voorwerpen getoond waarvan niet bekend is wat het is en waar het voor diende of hoe het werd gebruikt. Heeft u een voorwerp waarvan u niet weet wat het is en waar het voor gebruikt werd, stuur een foto met de tekst 'wie het weet mag het zeggen' naar het emailadres van de redactie van De Klep: redactie@hmtklep.nl zodat het mysterie van het getoonde voorwerp wordt opgelost.

Het voorwerp van de Klep 262, ingebracht door Gerco van Dijk, is naast Ad v.d. Kerkhof, ook herkend door Rik Lemmens. Hij bevestigt dat het gaat om een centrifuge om het vetgehalte van melk te meten. Een rotor waar een 25-tal houders in zit om een reageerbuis verticaal in te hangen. Deze worden gevuld met melk, de rotor is hand aangedreven door een zwengel met tandwielkast. Als deze gaat draaien gaan de reageerbuisjes kantelen door de centrifugaal kracht, de zwaarste delen zullen nu naar de bodem van het reageerbuisje zakken waardoor het vetgehalte bepaald kan worden. Het apparaat van Gerco zit boven op de rotor, door het draaien ontstaat er een kolk in de vloeistof, de hoogte van de kolk geeft het toerental aan. Bij zijn reactie zat een foto aangeleverd door Eef Smitschuysen

Het nieuwe voorwerp is aangeleverd door Jan Laarakkers. Hij heeft dit in zijn schuur hangen en weet niet wat het is, wie wel?

Zijn vraag is of iemand het herkent en er meer over weet te vertellen.

Heeft u een item waarvan u niet weet wat het is of waar het voor diende, stuur dan een foto ervan op naar de redactie van de Klep.

Gerard Bijvank

redactie@hmtklep.nl

VOORWERP
UIT KLEP 262

NIEUW
VOORWERP

Lister L 7pk watergekoeld, Lister diesel, 2 Wolseley motoren, Deutz D4005 met kenteken, landbouwwagen met kenteken 4mtr. x 1.90mtr. x 60cm hoog. Maalmolen, Lister Hopper 7pk. , ijzeren wielen. Chris Jansen. 0031 402012343 / 0031 623197777.

GEVRAAGD

Compressor pomp voor Lister CS. Christ Jansen 0031 402012343 / 0031 623197777

Frontgewicht van Renault N 71/N72 en een tandwielkast voor een verlaagde aftak as. W.R. Tolkamp +31 0654608609 wrt@wrtolkamp.nl

Ki attributen, Speculum voor koeien. Oude melkspullen, vacuüm scheermachines, oude pulsators, melkschep gerei. schetsboekjes, melkcontroleflesjes. Ad vd Kerkhof +31 0615172514 advandekerkhof@live.nl

PZ fanex 500 werkende hooischudder voor gebruik. Bellen na 20.00 uur naar Marcel Lenoir 043 455 1795 +31 0653239208 marcel.lenoir@maastricht.nl

Complete brandstofpomp voor Kramer KB12. Motor is een 1 cilinder Güldner watergekoelde motor van 1952. Jan Nijland +31 0650281982.

Deutz Intrac Systeem 2000. Jan Vernooij uit Nieuwegein +31 06-51779016.

Eureka hooischudder met ijzeren voorwiel compleet of restauratie. J Timmer 0341-552878 jtimmer@kliksafe.nl

Ik ben een Schluter S15 aan het restaureren en ben op zoek naar een goede motorkap . T. van Luttikhuisen +31 0642482769 t.luttikhuisen2@gmail.com

1 Schaars rondgaande ploeg liefst Massey Ferguson. Francois Hermans +32 11521065 / GSM +32 492624085 lucas.hermans@skynet.be

We zouden er haast een rubriek van kunnen maken: Toevallige ontmoetingen met oldtimers op plekken waar je die niet direct verwacht. Zo zagen we in het vorige nummer van De Klep vanuit een museum in de binnenstad van Culemborg al eens een International 624 bij iemand achter het huis staan. Dit keer kwamen we zo'n zelfde 624 tegen tijdens een wandeling in het vissersdorp Marken. (Foto: Jan van Zuilen)

Geef een HMT lidmaatschap cadeau

De kosten van het HMT lidmaatschap zijn:

- Gemachtigde leden: € 50,00 (afschrijving eind januari)
- Niet-gemachtigde leden: € 53,00 (incl. € 3,00 administratiekosten)
- Lidmaatschap voor jeugd tot 30 jaar: € 27,50 (excl. clubblad)
- Contributie Buitenlandse leden / Subscription Foreign Members / Mitgliedsbeiträge Ausländische Mitglieder / Cotisation Membres étranger: € 56,00 (c.q. € 59,00).

Je ontvangt o.a. 6x per jaar het clubblad De Klep.

Lid worden kan via: www.hmtklep.nl of stuur een briefje naar:

HMT ledenadministratie,

Rijksweg Zuid 6, 6037 RD Kelpen-Oler
Je ontvangt dan een opgaveformulier.

Dit is ook op te vragen via:

ledenadministratie@hmtklep.nl

Nieuw lidmaatschap via:

www.hmtklep.nl/lid-worden.

Auto's, vrachtwagens, tractoren, land- en bosbouwmachines, bromfietsen, motoren en nog veel meer!

WISPA
OLDTIMER BOEKEN

Wisma Oldtimers
Langeboomsedstraat 12 7046 AA Velthuisen
M. 06 - 5319 4582 (Marc) | 06 - 2036 3059 (Fons)
T. 0314 - 651 721 | E. info@wispaoldtimers.nl

Kijk voor ons volledige assortiment op:
www.wispaoldtimers.nl

Delegro

Onderdelen voor Duitse oldtimer-tractoren uit voorraad, levering per post of ma t/m za af te halen in de winkel

- Verlichting - Elektro
- Motor-onderdelen voor MWM Deutz Güldner Eicher LANZ enz
- Sturen, Spoorstangen, Fuseebussen
- Voor- achterspatborden
- Uitlaten
- Kinderzitjes, Zitbeugels, Zitpannen
- Gegraveerde Schakelpookknoppen
- Dashboard Instrumenten
- Rubber vormdelen
- Rembeleg, Remveren
- Koppelingsplaten
- Emblemen / Typeplaatjes / Sierdelen....
- En veel meer vindt u op

fa. Delegro, Molenweg 6-8, 5821 EA Vierlingsbeek, Email: info@delegro.com - Tel: 0478-631782

.....en veel meer op **www.delegro.nl** en in onze winkel

OLDTIMERS VERKOPEN?

Meld u dan nu aan voor onze oldtimer tractor veilingen in april of september en ervaar zelf het gemak van VDI Auctions!

Interesse? Neem contact op met VDI Auctions.

Ook voor veilingen bij u op locatie.

WILT U ONZE DIGITALE NIEUWSBRIEF ONTVANGEN?
SCHRIJF U DAN IN OP ONZE SITE:
WWW.VDIAUCTIONS.COM

VDI AUCTIONS

T. +31 (0)85 782 67 70 | info@vdiauctions.com | www.vdiauctions.com

HistoParts

*Levering van nieuwe
onderdelen voor oudere
tractoren en oldtimers*

Motoronderdelen

6 volt materiaal

Plaatwerk

(Magneet) ontstekings onderdelen

Radiateuren

Oliedruk, ampere & temperatuurmeters

Stickersets

Uren- & toerentellerklokken

Bougie's & toebehoren

Electrisch schakelmateriaal

Katoen omweven draad

Verlichtingsmateriaal

Tractorverf & verfbenodigdheden

Uitlaatdempers, etc.

*Dagelijkse
Postorder verzending!*

Voor bestellingen op onze webshop, openingstijden en informatie, kijk op:

www.histoparts.com

HistoParts • Aldewei 1 • 8582 KX Oudega • Tel: 0514 581916